

Release of Sri Vatal Nagaraj

Announcement

Mr. SPEAKER.—I have received letter dated 21st March, 1970 from the Circle Inspector of Police, Malleswaram Sub-Division, Bangalore, that Sri Vatal Nagaraj, Member, Legislative Assembly who was arrested on 20-3-70 under Section 151 Cr. P.C. has been released on 21-3-1970 at 8-30 P.M.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Mr. Speaker, Sir, before you go to the next subject, with your kind permission, I would like to bring a very important point for your kind notice and also to the notice of this august House.

Mr. SPEAKER.—Has the hon. Member given notice ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I have not given notice. I thought the Session begins at 1 P.M. I never knew that the Session starts at 12 Noon. Before I came to the office, the Session has already started. Therefore, I could not give a notice. As the matter which I want to bring to your notice is of vital importance, you may kindly consider my request.

Mr. SPEAKER.—Let us go according to convention. Let us follow some procedure. I request the hon. Member to give notice and I shall consider it.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I will write a letter on this subject. Kindly allow me to make a statement on this subject at 3 P.M.

Mr. SPEAKER.—I will consider that. Now we will proceed with the financial Business according to the programme. All the members are requested to confine to the timings indicated. The reply will begin at 4-30 P.M.

Budget Estimates for 1970-71—Demands for Grants

Demand Nos. 4, 27 and 39

(Debate Contd.)

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ (ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ 4, 27, ಮತ್ತು 39ನೇ ಡಿಮಾಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ಡಿಮಾಂಡ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹೋವ ಸಂ ಸಮಾಜಕರ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ಡಿಮಾಂಡ್ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಬಸವ ರಾಜೇಶ್ವರಿಯವರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಾಜಕರ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಇರಬೇಕೇ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಒಂದು ಅನುಮಾನ ಬಂದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನೂ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶರಣಗೌಡ ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, 8ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಜನ್ಮ ತ್ಯಜಿಸಿದರು ಹೋಗಿರಬಹುದು ಎಂದು

ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು, ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು, ಏನುಕ್ರಿಸ್ತ, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ವಾಹಾತ್ಯ ಗಾಂಧಿಯವರು ಸಹ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ಯಾರು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರಾಗಿಯೇ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ನಾವು 31 ಜನರು ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿ ಸಿಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚರನ್ನು ದೂಷಣೆ ಮಾಡುವುದೊಂದೇ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ದೂಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಾದರೆ, ಅಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹಂಚುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಘೋರಾವ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೊನ್ನೆ ಕಾರ್ನಲ್ ರೇಷನ್‌ಗೆ ಅಡ್ಡಿಸಿ ಸ್ಪೆಷಿಯಲನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇದೇ ವಾನ್ಯ ನದಸ್ಯರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಧರಣಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು ; ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ, ಅಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಾವು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಇದ್ದು, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚರನ್ನು ದೂಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 8ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಅರಳಿಯನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ಮಧುವರಸನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪದುವೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕರ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶರಣಗೌಡರು ಹೇಳಿದರು. 8ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಾದ ಮೇರೆ, ಆ ಮಹಾಪುರುಷರು ಇಂತಹ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಮೇರೆ ಈಗಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನಿವಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

1-00 P.M.

ಅದರಿಂದ ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಹೋದ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಈ ವರ್ಷ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು. ಈ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಶಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು. ಈಗ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಾಕ್ಟಿಕಲ್‌ಆಗಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವರ್ಷ ಹರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನೇನೋ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ ಎಸ್ಟಾಬ್ಲಿಷ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ ? 1968-69ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನೀವು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಹರಿಜನರ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಹಾಗೆಯೇ 1969-70ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು. “ರೆಡ್ಡ್ ವಾಚ್ ಮೊದಲಿಗೋ” ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಹರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ 10 ವರ್ಷಗಳ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಗೆಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷ. ಹಿಂದೆ ಯಾರು ಯಾರೋ ಹರಿಜನರ ಹಾಸ್ಯಾಂಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ. ನೀವು ಈಗ 22 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಅದನ್ನು ಕಲನಮೇಲೋಗರ ಮಾಡುವುದು ಬೆನಾರಿಯವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಏನುಮಾಡಿದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಈಗ ಸ್ಪೆಷಲ್ ರೆಪರನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಫೆಡ್‌ರಲ್ ಕ್ಯಾನ್ಸೆಲ್ ಅಡ್ವೈಜರಿ ಬೋರ್ಡನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿದೆಯೇ, ಏತಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನೇನಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿವೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಾವು ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದ ಒಂದು ಭಾಗ. ಹೇಗಿರುವಾಗ ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು

(ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ)

ಸ್ವಲ್ಪ ಚ್ಯುತಿ ಬಂದರೂ ಕೂಡ 2 ಕೋಟಿ 50 ಲಕ್ಷ ಜನ ಹೇಗೆ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಹಾಗೆ ಹರಿಜನರು ಈ ಒಂದು ಬೆಳಗಾವಿನ ಇಷ್ಟೊನ್ನಲ್ಲ ನಾವು ನೊಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಹೆಸರೇ ಅದಿ ಕರ್ಣಾಟಕರು ಎಂದು ಇದೆ. ಮಹಾಜನ್ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಏನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ರಕ್ತ ಇರುವವರೆಗೂ ಒಂದು ಅಂಗುಲ ಕನ್ನಡ ನೆಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹಳೇಕೆರಿ ಗುದ್ದಪ್ಪನವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾಳವಾಡಿ ಫರ್ಕಾವನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಚಳಿವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಎರಡು ನಿಯೋಗಗಳನ್ನು ದೆಹಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗಡಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತರಾತುರಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾವು ಹಿಂದೂ ಮತವನ್ನು ನಂಬಿ ಕೊಂಡು, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು, ಹಿಂದೂಗಳನ್ನೇ ಆವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗು ತ್ತಿರತಕ್ಕಂಥ ನಮಗೆ, ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗ ಯಾವರೀತಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಆ ರೀತಿ ಏನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಬೆಳಗಾವಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಸರ್ವ ಮತದವರು ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿಜನರಾದ ನಾವು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ತಮ್ಮ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಈ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾಗೆ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಹರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ಶರೀರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕ್ಷಯರೋಗ ಇದ್ದಹಾಗೆ, ಒಂದು ಬಾಯಿರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕ್ಷಯರೋಗ ಬಂದರೆ ಒಳಗೇನೇ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತಾಬಂದು ಕೊನೆಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕ್ಷಯ ರೋಗ ಇದ್ದಹಾಗೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ದೇಶವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗರಾಟೆ ಗದ್ದಲಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಹಕ್ಕುಗಳು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ತೊಂದರೆಗಳೇನು! ಇವಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ನಾವೂ ನಹ ಬೇರೆಯವರ ಹಾಗೆ ಚಳಿವಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬನ್ನು ನುಡುತ್ತೇವೆ, ಎನ್ನೊಂದು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದರೆ ಆಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಎನ್ನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ದವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಈಗ ಬೆಳಗಾವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾ ರೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲೂ ಹರಿಜನರೆಲ್ಲರೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟ ರತಕ್ಕಂಥ ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಳಿವಳಿಯನ್ನು, ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮುಖಾಂತರ, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದ ದೇಶದ 40-45 ಲಕ್ಷ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೂಲಕ —

ಏಳಿರಿ ಹರಿಜನ ಫೀರಪುತ್ರರೇ
ಹೇದಿಯಂತೆ ಕುಳಿತಿರಬೇಡಿ,
ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಗತಿ ನೋಡಿ
ನಿಮ್ಮ ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ
ನಿಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಗೆ ತಕ್ಕ ಹಣವ ಪಡೆಯಿರಿ
ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಗಮನವಿಡಿ
ನಿಮ್ಮ ಸಂಘ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಡಿ
ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಭಾದ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಹೋರಾಡಿ
ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ದಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡಿ

ಎಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ 40-45 ಲಕ್ಷ ಹರಿಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವತ್ತು ಕೇವಲ 30-40 ಜನರು ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಬಸವರಾಜೇಶ್ವರಿಯವರು

ಮತ್ತು ಪಾಟೀಲರು ಏನೋ ಒಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕರ್ಣಾರ್ಜುನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎರರಾದ ರಾಜರು ಆಳಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಈ ಖಾತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಪದವಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಜನರ ಒಂದು ದುಃಖ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಏಕೆ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೀರಿ? ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ವಂಶ ನಾಶವಾಗದೆ ತಾನು ಮುಡಿ ಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದ್ರೌಪದಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಬಸವರಾಜೇ ಶ್ರೇಯವರು ಏಕೆ ಪಣ ತೊಡಬಾರದು? ಭೀಮನು ದುರ್ಯೋಧನನ ತೊಡೆ ಮುರಿಯದೆ ಬಿಡುವು ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪಣ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಹಾಗೆ ಮಾನ್ಯ ಪಾಟೀಲರು ಏಕೆ ಪಣ ತೊಡಬಾರದು? ಇನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ವಿಚಾರಗಳು ಇದ್ದರೂ ಕಾಲ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಹರಿಜನ ಉದ್ಧಾರ ಕೋಸ್ಕರ ಕಚ್ಚು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ (ಹಾಸನ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರುವಂತಹ ಡಿಮಾಂಡುಗಳನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಡಿಮಾಂಡ್ ಏನಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹಾಸನದ ಪುರಸಭೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಾಸನ ಪುರಸಭೆಗೆ ಸುಮಾರು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಚುನಾವಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಕಿದಂತಹ ಕ್ಯಾರೆಂಡರ್ ಅಥವಾ ಇವೆಂಟ್ ಏನಿದೆ, ಅದು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಡಿಬಿಜನ್ ಹಂಚಿತಕ್ಕಿದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವು ನದಸ್ಯರು, ಇದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪುಮಾಜಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದರು. ನನಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಹಾಗೆ, ಆ ಕೇಸ್ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ, ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಪ್ರೀಡರ್ ವಾದ ಹೂಡದಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಟೇ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ವಾದ ಮಾಡದಿರುವುದರಿಂದ ಪುರಸಭೆಯ ಚುನಾವಣೆ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಸ್ಟೇ ವೆಕೇಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇವರು ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೆ ಲೈನ್‌ಗೋಸ್ಕರ ಕೆಲವು ಪುರಸಭೆಯವರಿಗೆ ಸೇರಿದಂತಹ ಜಾಗವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಸನದ ಪುರಸಭೆಯವರು 4 ಲಕ್ಷದ 20 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಂಪೆನ್ಸೇಶನ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಗರ್ನರ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರೀಡರ್ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೋದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲಕ್ಷ 7 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಂಪೆನ್ಸೇಶನ್ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಗರ್ನರ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರೀಡರ್ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಸ್ವತಃ ರ್ಯಾಂಡ್ ಅಪ್ಪೀಲನ್ ಅಪೀಲರ್, 32 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕಳೆದು ಎರಡು ಲಕ್ಷದ 75 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಹಣ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷದ 37 ಸಾವಿರದ 535 ರೂಪಾಯಿ 46 ಪೈಸೆ ಹಣವನ್ನು ಸಿವಿಲ್ ಜಡ್ಜ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ 26-5-69ರಲ್ಲಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ಚಕ್ ಮುಖಾಂತರ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹಣವನ್ನು ಹಾಸನದ ಪುರಸಭೆಯ ವಕೀಲರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಜಮಾ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ಅವರು 18-6-69ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ 34 ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಕ್ನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಅವರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ 37 ಸಾವಿರದ 535-46 ಪೈಸೆಯಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಲಕ್ಷದ 34 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಯಾವ ದುಡ್ಡು ಎಂದು ಪುರಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರೆ, ಅದು ಕಂಪೆನ್ಸೇಶನ್ ದುಡ್ಡು ಎಂದಾಯಿತು. ಕಂಪೆನ್ಸೇಶನ್ ದುಡ್ಡು ಅದರೆ, ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಏನು, ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಕವರಿಂಗ್ ಲೆಟರ್ ಯಾವುದೂ ಕೊಡದೆ ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟರು? ಅವರು ಕವರಿಂಗ್ ಲೆಟರ್ ಕೊಡದೇನೇ ಆ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೂರು ಸಾವಿರ, 535 ರೂಪಾಯಿ 46 ಪೈಸೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಾಗ, ನನಗೆ ಪುರಸಭೆಯಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಹಣ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅದೃಶ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಪುರಸಭೆಯ ಒಬ್ಬ ರಾಯರು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಈ ಹಣವನ್ನು ಜಮಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ 535-16 ಪೈಸೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನನಗೆ ದುಡ್ಡು ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಇದರಿಂದ ಪುರಸಭೆಯ ಅದೃಶ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಎರ್ಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, 10-15 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು

(ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ)

ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಕೆಲವರು ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡಲು ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಆಫ್ ಇವೆಂಟ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸ್ಟೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವಾದ ಮಾಡಲು ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಪ್ಲೀಡರ್ ಆಲ್ಟರಲಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಆಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟರ್ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಊರಲ್ಲಾ ಹಳಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದೆ, ಸ್ಯಾನಿಟೇಶನ್ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದ್ದರೂ ಸರ್ಕಾರ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂತಿದೆ.

ಇನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಕೂಡ ಇದೇ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ 1956ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಷನಲೈಸ್ ಮಾಡಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲ ಒಂದು ಸರ್ವಿಸನ್ ಆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ನೀವು ಈ ಕಂಪನಿಯನ್ನು 56ನೇ ಇಸವಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಈ ರೂಲ್ಸ್ ಅಂಡ್ ರೆಗ್ಯುಲೇಶನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಅದನ್ನು ಸುಮಾರು 7 ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಬಿ.ಟಿ.ಸಿ. ಕಂಪನಿಯವರ ಷೇರ್ ವ್ಯಾಲ್ಯು 1953ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ 18 ರಿಂದ 19 ರೂಪಾಯಿ ವರೆಗೆ ಇತ್ತು. ಅಂದಿನ ದಿನ ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಮಂತ್ರಿರಾಗಿದ್ದಂತಹ ಸಿದ್ಧಪೀಠಪ್ಪನವರು ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಸುಮಾರು 6 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ರಾಶಿ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಆಗ ಒಂದು ಕಮಿಷಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 1-4-1956 ರಿಂದ 3-9-1956ರ ವರೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಮೂರು ಲಕ್ಷ 43 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ರೂಪಾಯಿ ರಾಶಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದರ 1956ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಸೆಕ್ಷನ್ 3 ಸಬ್ ಸೆಕ್ಷನ್ (ಎ)ಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಂಪನಿ ಆಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಶನ್ ಏನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಅದು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿದೆ. ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಂಪನಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟರ್‌ನು ಟ್ರಾಕ್ಸ್ 1,85,511 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಂಪನಿಯವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನೀವು ನಿಗದಿಮಾಡಿದಂಥ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ 49,883 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಆಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟರ್‌ನು ಟ್ರಾಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಚಕ್ರ ಬಂದಿತ್ತು. ನ್ಯಾಷನಲೈಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಬಂದಂಥ ದುಡ್ಡು ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರ ಡ್ರಾಯರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ರಿಫಂಡ್ ಆಫ್ ಆಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಪ್ರಾಫಿಟ್ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದಂಥ ಪ್ರಾಫಿಟ್‌ನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಟ್ರಾಕ್ಸ್ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಒಟ್ಟು 2,22,123 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು 49,883 ರೂಪಾಯಿಗಳು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಜೇರು ದಾರರಿಗೆ ಹೋಗುವ ದುಡ್ಡು. ಹಿಂದೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೂಚನಾಭೂತಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತಪ್ಪಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಅವತಿಸಿದವನವೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆಗ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಕೂಡ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. Even the Minister for Transport assured that there would be some amount provided for this. ಕಂಪನಿಯವರು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದು 3,43,000 ರೂ. ಇನ್‌ಕಂಟಾಕ್ಟ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಹೋದಾಗ, ಇನ್‌ಕಂಟಾಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಇನ್‌ಕಂಟಾಕ್ಟ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಮೇಲೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿದೆ. ಅದು ಇನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿಲ್ಲ. 785 ಜನ ಜೇರುದಾರರು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ.

Sri MOHAMED ALI.—At this stage, I can say the matter has been referred to the Cabinet.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ.—1956ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಇಂಟರೆಸ್ಟ್ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ 782 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಬಡವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇಂಟರೆಸ್ಟ್ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ (ಆನೇಕಲ್).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರುವ 4, 27, ಮತ್ತು 35ನೇ ಬಿಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ, ನಾನು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲೈಸ್ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಆನೇಕಲ್ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳೂ ಸಹ ಒಡುತ್ತಿವೆ. ಆ ರೀತಿ ಒಡಾಡತಕ್ಕ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 50 ಅಥವಾ 60 ಜನ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಇರಬೇಕೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಸಹ 120

ಅಥವಾ 160 ಜನರನ್ನು ಕುರಿಮಂದೆಯಂತೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬರಮೇಲೊಬ್ಬರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ಮಧ್ಯೆ ಇರತಕ್ಕ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿರುವ ರಾಗಲರ ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಇಲಾಖೆಯವರಾಗಲಿ ಚೆಕ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಖಾಸಗೀ ಒಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೀ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಚಾರಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರೀ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಖಾಸಗೀ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಕುರಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಚೆಕ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗೀ ಬಸ್ಸುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓಡುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ರೈತನೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಒಟ್ಟುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಒಡಾಡತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರದ ಬಸ್ಸುಗಳ ವರಮಾನ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಹಳ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಅನೇಕರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ. ಆರೊಂದು ಡಿಪೊ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಸ್ಸುಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಡಿಪೊಲಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅನೇಕರೇ ಅವು ಹೋದಮೇಲೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುನಃ ಅವು ಹೊರಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಇದ್ದರೆ ಡ್ರೈವರ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಡ್ರೈವರ್ ಇದ್ದರೆ ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಡ್ರೈವರ್ ಇಬ್ಬರೂ ಇದ್ದರೆ ಬಸ್ಸುಗಳೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಡಿಪೋ ಹತ್ತಿರವೂ ಹೀಗೆ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದ ನಂಜಯವರೆಗೆ ಅನೇಕರ ಕಡೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡದೇ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಕ್ಲಿಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲಾಖೆಯ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದರಬಳಿ ಸಾರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೂ ಸಹ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಒಂದುನಾರಿಯಾದರೂ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹ ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಹರಿಜನರ ವಿಷಯ. ನಾನೂ ಹರಿಜನ, ನಮ್ಮ ಈ ಅತಂಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಹರಿಜನರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನಿರಾಶೆಯಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ನಿರಾಶೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಸೀಟನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಾನು ಮುಟ್ಟಿದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಕಾಲ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಿದೆ. ಹರಿಜನರು ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ತಿಂಡಿ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲರು. ವಾಸ್ತವ ಸಿದ್ಧಿವೀರಪ್ಪನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಗುರುಗಳಾದ ತರಳಬಾಳು ಜಗದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಠದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವರಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಕ್ಕಲಕ್ಕೋಟೆಯ ಮಠದ ಬೇಲನಾಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ಸಹ ಸಂಕೇಶ್ವರದ ಜಗದ್ಗುರು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೂ ಸಹ ಅವರನ್ನು ಸಮರ್ಥ ಹಿಂದೂಗಳಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಜಾವರಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹರಿಜನರ ಕೇರಿಗಳಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಭೆಯವರು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೇಜಾವರ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹರಿಜನ ಕೇರಿಗಳಿಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾರೂ ಬಂದುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹೇಜಾವರಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹರಿಜನ ಕೇರಿಗಳಿಗೆ ದಯಮಾಡಿ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗ ಬದುಕಬೇಕಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನೀತಿಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ಜಾತಿಯನ್ನೇಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಒಂದು ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೀತಿಯುತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹರಿಜನ ಕೇರಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಹರಿಜನರಿಗೆ ನೀತಿಯುತವಾದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಆಶಿಸಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯವರು ಮಾದುತ್ತಿರುವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

1-30, P.M.

ಈಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಸದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರೈತರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾ ವಂತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಹರಿಜನರಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ

(ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ)

ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ಹಣ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಷ್ಟೇ ಹಣ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದೋಷವಿದೆ. ಈ ದೋಷವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಗಳನ್ನು ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಕಮಿಟಿ ಮೂಲಕ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಗಳನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಲ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೆರಡು ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮೆಂಬರುಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನದ ಅರ್ಜಿಗಳು ರೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಬರುತ್ತವೆ. ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ! ಇದನ್ನು ಬಹಳ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಖಾಟಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಮೆಂಬರ್ಸ್ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಯಾರು ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್‌ಗೆ ಅರ್ಹರು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಹಂಚಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್‌ನ್ನು ಹಂಚುವ ವಿರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಲ್ಟಿಪರ್‌ಪಸ್ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಆಯಾಯ ಡಿವಿಜನ್‌ಗೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಇತ್ತು. ಈಗಲೂ ನಡೆದಿರುವ ಡಿವಿಜನ್‌ಗೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಉಂಟು. ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಮೆಂಬರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್‌ಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ವಿರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಎಷ್ಟೋ ಅರ್ಜಿಗಳು ಬಂದು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಈ ವಿಷಯ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೇ ನಾನು ಈಗ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಹಾಸ್ಟಲಗಳ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹರಿಜನ ಹಾಸ್ಟಲುಗಳು ಇವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಹರಿಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆ ಹಾಸ್ಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಅನುಕೂಲಗಳು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಯಾರನ್ನೋ ನೇಮಕಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಊರುಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡು ಮೆಂಬರುಗಳು ಈ ಹಾಸ್ಟಲು ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹತ್ತಾರು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಿಂದ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರನ್ನು ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಮಿಟಿಯ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಖಾಟಂಗ್ ಕರೆದರೆ-ಕರೆದರು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಖಾಟಂಗ್ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಹರಿಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಆಯಾಯ ಟೌನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಮಿಟಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟತಕ್ಕ ವಿಚಾರ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಸಲ ಏನನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಮನೆಗಳು ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಹರಿಜನರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಸುಂಧಪಟ್ಟ ನೂಪರ್‌ವೈಜರ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ 20 ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಂದರೆ 10 ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ನಡೆದ ಇರತಕ್ಕ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನುಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಹಿಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಕಂಪ್ರೋಮೈಸುಗಳು ಬಂದಿರುವುದು ಇವೆ, ಇದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮರ ಹಂಚುವುದರಲ್ಲಿ ಆರ್ಯಾಯ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೂ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೂ ಅರ್ಜಿಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡೈರೆಕ್ಟರವರು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ವಂಶವಸರು. ಹರಿಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಜಾಯಿಂಟ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು

ಅನಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಅವರನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಗೆ ಹಾಕಿ ಡೈರೆಕ್ಟರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಸೋಷಿಯಲ್ ವರ್ಕ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಟೋನ್ ಅಪ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ (ಮಲ್ಟೀಶ್ವರ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುವ 4, 27, ಮತ್ತು 39 ನೇ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುನಿಸ್ಪಾಲಿಟಿ ನವರು ಮಾತನಾಡಿ ದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ರೀತಿ ಹರಿಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಇತರ ಮಿತ್ರರಾದ ಮಲ್ಲಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಮುನಿಯಪ್ಪನವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಹರಿಜನರ ಆನ್ವೃತ್ಯತೆಯ ವಿಷಯ ವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಗಳು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಹರಿಜನ ಅಲ್ಲವೆ ಇರುವ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನಾನು ಈ ವಾದವನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಯಾರೂ ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇವೇಗಿತ್ತ ನ ದಿವಸ ಇಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಭೂತ ವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ ದುಡ್ಡು ಎಷ್ಟೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ, ಲೆಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇನ್ನೂತು ಆನ್ವೃತ್ಯತೆಯ ನಿವಾರಣೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹರಿಜನರ ತೊಂದರೆಗಳು ನಿವಾರಣೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಉಲ್ಬಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಲ್ಬಣವಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವುದು, ಪತ್ರಿಕೆ ಗಳಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿದೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲವರಿಗೂ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಬಹು ಭಾಗದ ಹರಿಜನರು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಹರಿಜನರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಬಡವರು. ಅವರು ದುಡಿದರೆ ಬೇರೆಯವರು ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಹರಿಜನ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರುಗಳು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೋ ಅವರನ್ನು ಸರ್ವಣ ಹಿಂದುಗಳು ಎಂದು ಏನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಮೇಲು ಜಾತಿಯವರು ಎಂದು ಏನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅಂದರೆ ವಕ್ಕಲಗರು, ಲಿಂಗಾಯಿತರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇವರು, ಅವರನ್ನು ಗತೆಗಾಣಿಸಿ ಹಿಂದಿ ಹಿಪ್ಪೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೋಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಅರಕೇರಿಯವರು ಬಜಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಕೃಷಿಗಾರನನ್ನು ಅಲ್ಲರುವ ಭೂಮಾಲೀಕರು ಕೊರೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಆನಂದಿಯೊಳಗೆ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಏನು ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಜಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ದಿನವಹಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಂಥದಲ್ಲ ರಾಮನುಸಯ್ಯ ಎನ್ನುವಾತನನ್ನು ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೈಗೆ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಹಾಕಿ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ಘೋರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಂಥದಲ್ಲ ಇದೆ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೆ, ಬೇರೆ ಕಡೆಯೂ ಇದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂಲಭೂತವಾದ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿ ಬೇರು ಸಹಿತ ಕಿತ್ತಾಕೊಂಡರೆ ಹರಿಜನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆದೆಯೇ ಹೊರತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರು ಸಮಾಜವಾದ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಲಿಂಗಾಯಿತರು, ಒಕ್ಕಲಿಗರು, ಹರಿಜನರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಂದು ವೇರ್ವರ ಗುಂಪು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವುದಾದರೆ ಅಂತಹ ಸಮಾಜವಾದದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗಾಯಿಜಂ, ಒಕ್ಕಲಿಗಯಜಂ, ಹರಿಜನಜಂ ಎನ್ನುವ ಈ ಜಾತೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಬೇಕು. We are tinkering with the problem ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಘಟನೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು ಮತ್ತು ಭೂಮಾಲೀಕರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು. ಆಗ ನಾನು ಶಕಟಾಷ್ಠಿಗಿರಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ವರ್ಗ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಬಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಕ್ರಾಂತಿ ಆಗಕೂಡದು, ರಕ್ತಪಾತವಾಗ ಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅವರೇ ಅದು ಆಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೀರಿ, ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್)

ಬರುವುದು ಇರಲಿ, ನಿಜವಾದ ಕ್ರಾಂತಿ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ; ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಮಹಮದಾಲಯವರ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಅಂತ ಅನ್ನಿ ಅಥವಾ ಬೆಂಗಳೂರು ತರಕಾರಿ ಸರ್ವಿಸ್ ಅಂತ ಅನ್ನಿ, ಅಥವಾ ತಕರಾರು ಸರ್ವಿಸ್ ಅಂತ ಅನ್ನಿ, ಇದು ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಈ ಸರ್ವಿಸು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಅಲ್ಲರತಕ್ಕೆ ಲಂಚಕೋರತನ, ಸ್ವಜನಪಕ್ಷಪಾತ ಏನಿದೆ ಅದರ ವಿಷಯ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ, ಬಸ್ಸುಗಳು ಸರಿಯಾದ ಟೈಮ್ಗೆ ಓಡದೇ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇರುವ ವಿಷಯ ಮಹಮದಾಲಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ, ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯವರು, ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇರುವುದು ನಿಜ, ಹೌದು ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಪೀಸ್ ಆವರ್‌ನಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು, ಕ್ಯಾನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೈಲಿ ದೂರ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರೂ ಕೂಡ ಬಸ್ಸು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ, ನನಗೇನೋ ನ್ಯೂಟನ್ ಇದೆ, ಆ ಕಷ್ಟ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆಫೀಸಿಗೆ ಒರುವವರು, ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಸ್ಕಾಸ್ಕಿ ಚಾರ್ಜ್ ಹತ್ತಿರ ಏನು ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತಾರೆ, ಇಂತಹ ಅನೇಕ ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಇವೆ. ಅದರಿಂದ ಈ ಬಿ.ಟಿ.ಎಸ್. ಬಸ್ಸುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಇದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೇಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಮೀಕ್ಷನವನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಕರೆಯಿರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.ಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಆದಕುನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಬಿ.ಟಿ.ಎಸ್. ಮತ್ತು ಎಂ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ. ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ರೆಂಕೋಗೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳಿಗೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಮೊನ್ನೆ ಮಹಮದಾಲಯವರು ಈ ರೀತಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾಲೇಜಸ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇದರಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಷ್ಟವೋ, ರಾಭವೋ ಆ ವಿಷಯ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಒಂದು ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಇದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಡೆಲೆಗೇಷನ್ ಬಂದಿತ್ತೆ, ಅಂಥವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅವರು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭದ್ರತೆಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಫೋರಂವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಪತ್ತು ಬಂದಿತ್ತು ಎಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಡಿಪ್ಯಾಂಡ್. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಂ. ಸಾಹೇಬರವರು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವರು, ಮಹಮದಾಲಯವರು ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರೋ ಅಷ್ಟೇ ಒಳ್ಳೆಯವರು, ಬಹಳ ಸಾಧನಾದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಕಟುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಅಲ್ಲಿ ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರದು ಬಹಳ ಸಾಧು ಸ್ವಭಾವ. ಆದರೆ ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅವರ ಸಾಧುತ್ವವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರುವ ಅನ್ಯಾಯ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನ್ನು ಸೂಪರ್‌ಸೀಡ್ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣವೇ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ ಎಂದರೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅದನ್ನಾದರೂ ಈ 3-4 ವರ್ಷದಲ್ಲೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ? ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಎರಡು ಒಟ್ಟುಗಳ ಲಸ್ಟ್ ಬಂದು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನನಂಪಿಗೆ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಬಿಟ್ಟು ನೀಡಬೇಕು, ಅದು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜಾಜಿನಗರದಲ್ಲಿ 31 ಸಾವಿರ ಇದೆ, ಜಯನಗರದಲ್ಲಿ 25 ಸಾವಿರ ಇದೆ. ಟಾನ್ಕರ್‌ಟೌನ್‌ನಲ್ಲಿ 10 ಸಾವಿರ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ, ಇದನ್ನು ಸಮಂಜಸವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆ ಮಾಡಲು ಟೈಂ ಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ, ಹೋದವರ್ಷವೇ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಒಂದು ವರ್ಷವಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು ಇನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಇದು ತಪ್ಪು ಅಧಿಕೃತವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ; ಏನಾದರೂ ಕಾನೂನು ನಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಡಿಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಆಫ್ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸ

ಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನೀವು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತೀರಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಸಿಂಡಿಕೇಟ್‌ನವರು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಗೆದ್ದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಮುಖ್ಯಮುಖ್ಯತೆಗೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ.

ನಮಗೆ ನೀರು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಕಾವೇರಿ ನದಿ ನೀರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ತರಲು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪರಪ್ಪನವರು ಮತ್ತೆ ದೇವರಾಜರಸೇನವರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೀಸ್ಟೆಸ್ ಕಾನ್ಕ್ರೀಟ್ ಪೈಪ್‌ಗೆ 8 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನ ಚೆಂಡ್ ಕರೆದು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪೈಪ್‌ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ 13 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸಿ 5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ರಾಶಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಬೇರೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಪ್ರೀಸ್ಟೆಸ್ ಕಾನ್ಕ್ರೀಟ್ ಪೈಪ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ನಾನು ಕರೋಸಿವ್, ರಸ್ತೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚರ್ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು. ಅದರಿಂದ ಯಾವ ಜೋಬಿಗೋ ಹಣ ತುಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬರು ಲಸ್ಟ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಕಾನ್‌ಸಿಟ್ರೂಯಿಂಗ್ ಡೀಲರಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಮಾಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಈಗ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೇ ಇದು ಒಂದನೆಯದು. ಪ್ರೀಸ್ಟೆಸ್ ಕಾನ್ಕ್ರೀಟ್ ಪೈಪ್‌ನಲ್ಲಿ 2-3 ತರಹ ಇದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ತಾವು ಹೇಳುವುದು ಯಾವುದು ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಚುನಾವಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲನೆಯದೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ, ಡೀಲರಿಂಗ್‌ನ ಅಥವಾ ಕಾನ್‌ಸಿಟ್ರೂಯಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಎಂದರೆ ಇದುವರೆಗೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಿರತಕ್ಕ ತಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ತಕ್ಷಣ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಪ್ರೀಸ್ಟೆಸ್ ಕಾನ್ಕ್ರೀಟ್ ಪೈಪ್‌ಗೆ ಚೆಂಡರು ಕರೆದು ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕೇಷನ್ ಏನಿದೆ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಅದರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಏನೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಳ್ಳಗಳಿಗೆ ನೀರು ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. 10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿನನ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ವಾಟರ್ ಬೋರ್ಡ್ ನವರ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಬೋರ್ಡ್‌ನವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನವರು ದುಡ್ಡು ಕೊಡಬೇಕು. ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೆ ನೀರು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಶವಂತಪುರ, ದಾಸನ ಹಳ್ಳಿ, ಅಗ್ರಹಾರ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರೆ ಅಂದರೆ ಕನ್‌ಸಿಡರೇಷನ್ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿ ಹೇಳುವುದು, ಇದೇನು ನಾಟಕ ಇದನ್ನು ಬಿಡಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಜನರ ಗೋಳು ಹೇಳತೀರದು, ಇನ್ನು ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲ ಬಂತು, ನೀರು ಸಿಕ್ಕುವಿಲ್ಲ. ಈ ಕಡೆ ಕೂಡಲೇ ಗಮನಕೊಡಬೇಕು, ಈಗಿರುವ ತೊಂದರೆ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ರೋಷವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಕಾಲಾಸಕಾಶವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡ (ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ).—ನನ್ನಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ನಮಾಜು ಕರ್ಯಾಣ, ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಈ ಮೂರು ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ. ಈ ಮೂರು ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಇವುಗಳ ಚರ್ಚೆಗೆ ಎರಡು ದಿನ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ವಾದ. ಇನ್ನು ನಮಾಜು ಕರ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗಿರುವ ನಮಾಜು ಕರ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಪ್ಪವಸ್ತುಗಳು ಹೋಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬಹುದು. ಆದರಿಗೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯಿದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿರುವ ದಲಿತವರ್ಗ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ಇವುಗಳ ಕಡೆ ಕರಾಣಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತೋರಿಸಿಲ್ಲ, ಪ್ರೀವಿಶ್ಯಾಸ ಬೆಳೆಸಿಲ್ಲ, ಪ್ರೇಮ ತೋರಿಸಿಲ್ಲ, ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಳ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾದರೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷವಾದರೂ ನಮಾಜಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಬಂಡಿತ ಅವರ ಕರ್ಯಾಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿದೆ, ಅವರಿಗೆ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡ)

ಒದಗುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಎಂಟುಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಯಿಂದ ಈ ಜನರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮರ ಮತ್ತು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಯಾರ ಕೈ ಸೇರಿದೆ? ಇದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಳ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಘನ ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಮರ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಯಾವ ಗ್ರಾಮ ಸೇರಿದೆ, ಯಾರ ಮನೆ ಉದ್ದಾರ ದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಲಾದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂದುಳಿದ ದಲಿತವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇರಿವೆಯೇ, ಅವರ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸುಮಾರು 10-15 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಸಮಾಜದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತು ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿದೆ, ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸರಿಪಡಿಸಲು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಗೆ ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲ. ನೇರವಾಗಿ ಸುಮಾರು 200 ಘನ ಅಡಿ ಮರ, 300 ರೂಪಾಯಿ ಹೆಂಡು, ಕೆಟಕಿ, ಬಾಗಿಲು ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದು ಏಜೆಂಟರ ಕೈಸೇರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಏಷ್ಟು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದುಳಿದವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಮಾರ್ಗ ಅನುಸರಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಂ ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಹಣ ಸಮಯೋಗವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತೇನೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಕಾಡುಕೊತ್ತನಹಳ್ಳಿ ಸೊಸೈಟಿಯು ಏಷ್ಟು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಾಸ್ಟಲುಗಳಿಗೆ, ಹಾಲು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ನನಗೆ ತಿಳಿದಹಾಗೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಬಂಜವಾಳವಿದ್ದುದು ಯಾವರೀತಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದೆ, ಅದರೂ ಪರಿಶಿಲನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖರ ಕೈಸೇರಿದೆ, ಈಗಲಾದರೆ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಸರಕಾರ ಒದಗಿಸುವ ಹಣ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು. ಇಂದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ದುರ್ವಿನಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಿಲ್ಲ, ಸುಖ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಮಗೆ ಬಂದಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. 22 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಸೌಖ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಪರಿದ್ವಾಕ ಇದ್ದ ಸಮಾಧಾನ, ಶಾಂತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಇಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ.—ಈಗಲಾದರೆ ಗ್ರಾಂಟನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಸುಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೇ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡ.—ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದು, ಏಜೆಂಟರನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಅವರ ಮೂಲಕ ಕೊಡದೆ ನೇರವಾಗಿ ತಲಪುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ.—ಈಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ಆರ್ಡರಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡ.—ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಮೂಲಕ ಹಂಚುವುದರಿಂದ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಖಾಳೆಯಗಾರರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಕೈಸೇರುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಶಾಸನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು, ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಂ.ಪಿ. ಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಮಾಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಸರಕಾರ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ದಲಿತವರ್ಗದವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಹಾಯವಾಗಬಹುದು.

ಇನ್ನು ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ 19 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ. ಅಫೀಸುಗಳಿಗೆ ಖಾಸಗಿಯವರು 7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚಲನ್ ಬರೆದು, ಕೌಂಟರ್‌ಸೈನ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಬಸ್ಸು ಮಾಲೀಕರು ಹೊರಗಡೆ R.T.O. ಅಫೀಸುಗಳ ಮುಂದುಗಡೆ ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಇವರಿಗೆ ಅತ್ತೆಯ ಈ ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸು ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಈವರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ರೂಮುಗಳು ಮಾಡಿಸುವುದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದದ್ದು. ಬ್ರೇಕ್ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಷನ್ ಎಂಬ ಒಂದು ವರ್ಗವಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ

8 ಗಂಟೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಬೆಂಗಳೂರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಸುಲಗೆಯಾಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಾರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರು, 25-50-100 ರೂಪಾಯಿ ಹೀಗೆ 3 ಸ್ಕೇಲುಗಳಿವೆ, ರಿಕಾರ್ಡ್ ಸ್ಕೇಲ್ ಇದ್ದರೆ ಒಂದು ದರ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ದರ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು. ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಲುಮಾಡುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬ್ರೇಕ್ ಇನ್ ಸ್ಕೇಲ್ ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಳವೇಕೆ? ಗ್ರೇಡ್ ಎಕೆ? ದಿನವಹಿ ಸಾರ ರೂಪಾಯಿ ಇಲ್ಲದೆ ಅವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲರುವ ಬ್ರೇಕ್ ಇನ್ ಸ್ಕೇಲ್ ಕ್ಕು ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕ್ಲಬ್ ಆಟ ಆಡುವರು, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಆಡುವರು. ಇಂಥ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗವಿದೆ, ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಪಟ್ಟು ಆಡುವರು. ನಾನು ಆರೇಳು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದಾಗ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ವರ್ಗವಿದೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಸುಖರಾಜ್ ಸಾಕ್ಷನೇ ಯಾಗುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಇದು ನಮ್ಮ ಜನರ ದುರಾದೃಷ್ಟಿ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಆನ್ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ ಎಂಬುವು ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆ, ಆ ಬಸ್ಸುಗಳವರು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗಿಷ್ಟು ಎಂದು ಕೊಡುವರು, ಸರಕಾರಿ ಬಸ್ಸು ಎಷ್ಟಿವೆಯೋ ಅವುಗಳ ಮೂರರಷ್ಟು ಬಸ್ಸುಗಳು ಅಂಥವು ಇವೆ. ಆ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ಬಸ್ಸಿಗಿಂತ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕಡಮೆ ಚಾರ್ಜ್ ಮೈಸೂರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಸರಕಾರಿ ಬಸ್ಸುಗಳು ಮೂರೂವರೆ ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಉರನ್ನುತ್ತಲ್ಲದೆ ಈ ಬಸ್ಸುಗಳು ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ತಲುಪುವು, ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಡಮೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಚಾರ್ಜ್ ಕಡಮೆಯಾಗುವುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸರಕಾರಿ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗಾಗಿ 42 ಕೋಟಿ ಬಂದವಾಳ ಹಾಕಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೇ ಕೊಟ್ಟರೆ ತೆರಿಗೆಯಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುವುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವ ಹಣ ಇವರಿಗೆ ಏಕೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ? ಅದುದರಿಂದ, 'ಆನ್ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್' ಏಡಿಗು ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

2-00 P.M.

ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಯಾವ ತಜ್ಞರು ಬಂದರೂ ಅರ್ಜಿರಹಿತವಾಗಿ ವಿವರಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದಲಿತ ಜನಾಂಗ, ಬಡವರು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ಊರ ಹೊರಗಿನ ಹೂಲನ್ನು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಗರ ಸ್ಕೇಲ್ ಬಡಾವಣೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಅಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಡಾವಣೆಗೆ ಲೇಔಟ್ ಮಾಡುವಾಗ, ದೊಡ್ಡವರ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಸ್ವೆಟುಗಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಗುಡಿ ಸುಲುವಾಸಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಂದ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಂಟು ಹತ್ತು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಅಂಥ ಜಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿರಾಶ್ರಿತರು ಮತ್ತು ದಲಿತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಲಸುಜಾಗ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಡು ಬಡವರು, ನಿರಾಶ್ರಿತರು, ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಗೊಮ್ಮೆ ಯಾವುದೇ ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಡವನಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವರು ಮುಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಒಂದು ಚದರ ಗಜಕ್ಕೆ 80 ಪೈಸೆ 90 ಪೈಸೆ ದರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಮನೆ ಇರುವಂಥವರಿಗೆ ಸ್ವೆಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಆಡಳಿತ ಏಕೆ ಬೇಕು? ಯಾರಿಗೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲ ಯಾರು ನಿರಾಶ್ರಿತರುತ್ತಾರೆ ಯಾರು ಕಡು ಬಡವರುತ್ತಾರೆ, ಅಂಥವರಿಗೆ 20-30 ಅಡಿ ಜಾಗವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಏತಕ್ಕೆ ಈ ಜನತೆ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವ? ಆರ್ಥಿಕ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಡಜನತೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸ್ವೆಟುಕೊಡುವ ನಿಲುವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಚಿವರು ಬಂದಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಇದೆ ದೇಶಪ್ರೇಮವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಹಿರಿಯಕ್ಕನ ಚಾಳಿ ಮನೆಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಈಗಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಬಡಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕರುಣೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ಬಡವರಾದ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವೆಟುಕೊಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎ. ನಂಜಪ್ಪ (ಶಾಂತಿನಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರುವ 4, 27 ಮತ್ತು 39, ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾಗರಿಕರು ಏನಾದರೂ ಬರೆದರೆ ತಕ್ಷಣ ಅವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಾನು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಹ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಇವರು ಬಂದಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದೂ ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ನಾನು 27-5-67, 8-6-67, 15-7-67, 26-10-67, 1-2-68, 7-5-68, 16-5-68, 29-5-68, 15-6-68, 30-9-68, 2-12-68, 26-12-68, 9-1-69, 5-3-69, 10-3-69, 13-10-69, 26-12-69, 6-8-69, 13-1-70 ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ತಾರೀಖುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಎಷ್ಟು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೂ ಒಂದಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಬರೆದ ಕಾಗದಗಳಿಗೇ ಉತ್ತರ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದಮೇಲೆ ನಾಗರಿಕರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಕಾಗದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಕ್ಷಣ ಅವರು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವುವರೆಗೂ ನನ್ನ ಕಾಗದಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬಂದಿಲ್ಲ. 9ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದೀಚೆಗೆ ಕಮಿಷನರು ಒಂದು ಕಾಗದ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಒಂದುಕಾಗದ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಹೆಲ್ಪ್ ಅಫೀಸರೂ ಒಂದುಕಾಗದವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗರಿಕರು ಕೊಡುವಂಥ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಆರಿಸಿ ಕಳಿಸಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಜವಾಬು ಹೇಳಬೇಕು? ಇಂಥ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಜನಗಳಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹೋಗಿದೆ.

ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಆರೋಗ್ಯ ಶಾಖೆ ಜನರನ್ನು ಬೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ 63 ಡಿವಿಜನ್ನುಗಳಿವೆ. ಆರೋಗ್ಯಶಾಖೆಯ ನೌಕರರು ಜನಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ, ದುಡ್ಡು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿವಾರೆ. ಜಾಡಮಾಲಿಗಳಿಂದ ಐಪೈದು ರೂಪಾಯಿ ಮಾಮೂಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರಿಂದ ಏನೂ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. 15ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಷನ್‌ಗೆ ಕೋರಿದಾಗ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9 ಗಂಟೆಯಿಂದ 11 ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ನಾನು ಅಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಯಾರು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಮಿಸ್ಟರ್ ನೋಡೋಣ ಎಂದರೆ ಜೂನಿಯರ್ ಹೆಲ್ಪ್ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಷನ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. 78 ಜನ ಇರಬೇಕಾದ ಕಡೆ 21 ಜನ ಇದ್ದರು, 20 ಜನ ರಜೆ, 6 ಜನ ರಾರಿಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು, 31 ಜನ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಿದ್ದರು. ಇವನು ನೋಡಿದರೆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ. ಕಾರ್ಪೊರೇಟುಗಳು ಇದ್ದಾಗ ಮುತವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಡಿವಿಜನ್‌ಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಇನ್‌ಸೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಆಗ ತಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು, ಈಗ ಆ ರೀತಿ ಇಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭಯದಿಂದ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಿ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಎಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಜನರಿಗೆ ಯಾರು ಬರೆಬೇಕು ಎಂದು ಇಷ್ಟವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕೊಡಲಿ. 1965 ರಲ್ಲಿ ಪೌರಸಮಿತಿ ಬಂದು ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿತು. 1966ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಬಂದರು. ಯಾರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರು? ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾನ್ಸಿಲ್‌ನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಏನೆಂದರೆ ತಕ್ಷಣ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ.

ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ 200-400 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಖಾತೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ದುಡ್ಡು ಕೊಡದೆ

ಇದ್ದರೆ ಏನಾದರೂ ಕ್ಲೈಂಟ್ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟರೆ ಪೆಂಡಿಂಗ್ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಲ್ಪ್ ಸೆಕ್ಷನ್ ನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಒಂದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಬೇಡದೆ ಇರುವವರನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ತರಹ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದವರು ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟ ಇದ್ದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಅಚೆಕಡೆ ಇರುವವರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕೌನ್ಸಿಲರುಗಳಿದ್ದಾಗ, ಆಯಾ ಡಿವಿಜನ್ ಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆ ರೀತಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈ ಹೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಪ್ಯೂಗ್ರಾಂ ಆಫ್ ವರ್ಕ್ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಬಂದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸುರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ ಕಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಬರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬನವನಗಡಿ ಮಲ್ಟಿಪ್ಲಿಕ್ಯಾಂ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ ಇಲ್ಲದೆ ಜನ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ನಾನು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ತಮಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ 63 ಡಿವಿಜನ್ ಗಳಿವೆ. ಈ ಡಿವಿಜನ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ, ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಝ! ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಚ್ ಎ ಎಲ್ ರೋಡ್, ದೊಮ್ಮಲೂರುಹತ್ತಿರ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆರುಗಂಟೆಗೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ರಾರಿಗಳಲ್ಲು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ವಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಿ ಐ ಡಿ ಕಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ದರ್ಬಾರ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅನ್ಯಾಯ ಇದ್ದರೆ ಅನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು ಇದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ನಗರ ಸಭೆಗೆ ಚುನಾವಣೆ ಬೇಗನ ನಡೆಯಲಿ ಜನರು ಹಾರಿಗೆ ಬೇಕೋ ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳು ಕೊಡಲಿ. ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬರಲಿ. ಅದುವರೆಗೆ ಜನಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ರೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾಮೂಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆದಿದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದನಗಳಿಗೆ ರೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಇರುವುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಡೀಮರಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟಾದ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಊರ ಕೊರಗೆ ಒಂದೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಲಿನ ಮಾಡಬೇಕು, ಕ್ಯಾಟರ್ ಪಡ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದನಗಳನ್ನು ಶಿಪ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನೇಕ ಜನ ಬಡವರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಾಲು ಮಾರಿ ಬೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರ ಬಾಡಿಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಮಣ್ಣು ಹಾಕಬೇಡಿ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಮಾಡುವ ಈ ಸಲಹೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹಸುಗಳಿಗೆ ರೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅವತ್ತೇ ನಾನು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಇಲಾಖೆ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಟೈಂಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬರುವವರ ಸಲುವಾಗಿ ವೀಕ್ ಅವರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಟಾ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಂಚಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಟಿಕೆಟ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಂಡಕ್ಟರು ದುಡ್ಡು ತಂದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಜೀಪು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಕರೆಕ್ಷನ್ ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಎಷ್ಟು ಕರೆಕ್ಷನ್ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಆರೋಪನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ಯುಪ್ಪ ರಾಜಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಟಿಕೆಟ್ ಯಾರಿಗೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದುದೇ ತರಕಾರಿ ಹುಲ್ಲು ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನು ತುಂಬುತ್ತಾರೆ. ಚಾರ್ಜ್ ಕೊಡದೇ ಲಗ್ಗೆಜ್ ಹಾಕುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು.

(ಶ್ರೀ ಎ. ನಂಜಪ್ಪ)

ಇದಲ್ಲದೆ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸುಗಳು ಡಿಪೋಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕ್ಲೀನ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿ ಚೆಕ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಬಸ್ಸುಗಳು ಕಟ್ಟು ಹೋಗಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕೋಲಾರ ನಡುವೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲದೆ ಪ್ರೈವೇಟ್ ವ್ಯಾನ್ ಗಳು ಓಡುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಲುಕ್ಸು ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೈವೇಟ್ ವ್ಯಾನ್‌ಗಳು ಓಡುವುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಲುಕ್ಸು ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎನ್. ಲೋಕಯ್ಯ ನಾಯಕ್ (ವಿರಾಜಪೇಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ: ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಚರಣೆ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಮನವಿಗಳನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ದಿನ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಏಳೂಕಾಲು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಹಣ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೂ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿತರಣೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಅನ್ನುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೊದಲು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರ ಏಳಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಏಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿವ್ಯಾಪ್ತಗತಿಯಾಗಲಿ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ವಾಸದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಾಗಲಿ ಈ ಯಾವ ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇದುವರೆಗೆ ಈ ಯಾವ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಏಳಿಗೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ವರ್ಷಂ ಪ್ರತಿ ಬರ್ಚ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಹಣ ಸಾರ್ಥಕವಾಗತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರ್ಚಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೃಷಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮನೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಬಿಡುಹೋಗಿವೆ. ಮುಂದೆ ಸಾಮಾನ್ಯಗಳಿರಾ ಗೆದ್ದು ಬಿಡುವ ಕತ್ತಿವೆ. ಹರಿಜನರಿಗೆ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಪಡೆದು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬೇರೆಯವರು ಆ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಿ. ಡಿ. ಒ. ಗಳೂ ಇತರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕೈಗೊಂಡಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡತಕ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅದನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನೇನೋ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಟ್ರೈಬಲ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿವ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗಿರಿಜನರ ಒಂದು ಹೈಸ್ಕೂಲೂ ಕೂಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಣ ಒಂದು ಹೆಸ್ಟಲೂ ಕೂಡಿದೆ ಇವೆ, ಆದರೆ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಯವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅದರ ಚುನಾವಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಕರಾರು ಬಿದ್ದು ಆ ವ್ಯವಹಾರ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಆದಳತವನ್ನು ಸೂಪರ್‌ನೀಡ್ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟರನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಆಶ್ರಮಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಗಂಜಿ ಊಟ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಗಾವಹಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡತಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಮುಖ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತುಂಡಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸಪ್ತೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ವರೇನೋ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಇರಾದೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸಗಳು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇವರು ಹರಿಜನರು ಇವರನ್ನು ಸರ್ವೋಚಾರಿ ಮುಖ್ಯಬಾರದು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ, ಅದು ಇನ್ನೂ ಕೋಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಈ “ಹರಿಜನರು” ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನೇ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹರಿಜನರೇ—ಎಲ್ಲರೂ ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೇ. ಈ ದಿವಸ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿತಕ್ಕೂ ಅನ್ಯತ್ವತೆಯನ್ನು ಆಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪೇಜಾವರದ ಮಠದ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಈ ದಿವಸ ಹರಿಜನರ ಕೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹರಿಜನರನ್ನು ಮೈದಡು (ಮೈಸವರಿ) ಅವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಿತೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ನಂಬೂದ್ರಿ ಎಂಬ ಪಂಗಡದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿದ್ದರು. ಅವರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹರಿಜನರು ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂಥ ಮೈಲಿ ದೂರ ಸರಿದಿದ್ದು ಅವರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಇವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಿಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಹೀನಾಯದಿಂದ ಕಂಡು ಅವರೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯತ್ವತೆಯನ್ನು ಬಿಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅರೇ ತರೆಯತ್ತಿದ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಪುರುಷರಾದ ನಾರಾಯಣಗುರು ಅನ್ಯತ್ವವರು ಈ ಅನ್ಯತ್ವತೆಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ದಿವಸ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಗುರು ಜಯಂತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಒಂದು ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಆ ಜಯಂತಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹರಿಜನರೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ರೈಸ್ತರೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರೂ ಕೂಡ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಮೊನ್ನೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಂದು ಹಿಂದೂ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೇಳನ ಜರುಗಿತು. ಈ ದಿವಸ ಶ್ರೀ ಪೇಜಾವರದ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹರಿಜನರ ಕೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹರಿಜನ ಬಾಲಕರನ್ನು ಮೈಸವರಿ ಅವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮ ಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹರಿಜನರು ಮತಾಂತರವಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪೇಜಾವರದ ಮಠಾಧೀಶ್ಯರು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಆ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸಭೆಯವರು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ವಿರಾಜಪೇಟೆ ಮುನಿಪಾಲಿಟಿ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳೆದ 6 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ಎಂಟೂ ಕಾಲು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ 4 ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲರತಕ್ಕ ದುಡನೂರು ಹೊಳೆಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಂಡರ್ ಗ್ರೌಂಡ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಸೆಟಿಂಗ್‌ಮೆಂಟ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಫಿಲ್ಟರ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಹೀಗಾಗಿ ವಿರಾಜಪೇಟೆಗೆ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರು ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. 2—3 ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದಾವರ್ತಿ ನೀರು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ರಾಸಿಗಟ್ಟರೆ ಬಂದಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಕಾದಿರುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾದಿದ್ದುಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಜನರು ಕಾದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕ ನೀರು ಫಿಲ್ಟರಾದ್ದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಆ ನೀರನ್ನು ಡ್ರೈವ್‌ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಒಂದು ಕಡೆ ಬಿಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ 2—3 ಚೀಲ ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಳದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಎಣ್ಣೆಪವಾಗಿ ಮಣ್ಣು ಕುಳಿತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎದಿಯಲ್ಲದೆ ಆ ನೀರನ್ನು ಜರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ನೀರೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀರನ್ನು ಪಂಪ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರೇನಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ 50 ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಬೆರಿದಾಳತಕ್ಕ ಇಂಜಿನ್‌ಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನ್ ತೊರವರುಗಳು ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಚೆಕ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಕಾಲವಲ್ಲೂ, ಮಲಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪುನಃಕವಲಿ ಕೋಟ್ ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಅದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅಕ್ಕಮಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ವಿರಾಜಪೇಟೆಗೆ ಬೇಗ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ರೋಕಯ್ಯನಾಯಕ್)

ಇನ್ನು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಡ್ ಮತ್ತು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್‌ಗಳವರಿಗೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಟ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾಂಪಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಇವರು ಇಂಥ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವರೆಂದು ಒಂದು ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್‌ನ್ನು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಪಂಗಡದವರೂ ಮತ್ತು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಡ್‌ನವರು ಹಾಜರ್‌ಮಾಡಬೇಕು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಒಂದು ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್‌ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದನ್ನು ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಡೈರೆಕ್ಟರು ಒಪ್ಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದಲೇ ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್‌ ತರಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್‌ನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನೀನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲೆ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಅಲ್ಲೆಯೇ ಕೇಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?

2-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ.—ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವರು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್‌ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅವರು ಇವನು ಯಾವ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾನೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟರೆ ಉಪಯುಕ್ತವಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ರೋಕಯ್ಯನಾಯಕ್.—ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಆಫೀಸರು ಇವನು ಯಾವ ಜಾತಿ, ಇವನು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಡ್‌ಗೆ ಸೇರಿದವನೇ, ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್‌ಗೆ ಸೇರಿದವನೇ ಎಂದು ನೋಡಿ ಕೊಡುವಂಥಾ ಪತ್ರಿಕೆ ಇದೆ. ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯವರೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇಂಥ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾನೆಂದು ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್‌ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೇ ಸಂತುಷ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್‌ನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ದಾಸನಕೊಪ್ಪ (ಧಾರವಾಡ ಸಿ.):-ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಈವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ದಿವ್ಯಾಂಡ್ ನಂಬರ್ 4, 27 ಮತ್ತು 39 ರ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಮ್ಮಾ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಈ ಸಮಾಜ ಕರ್ಯಾಣ ಶಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಡವೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಾಜ ಕರ್ಯಾಣ ಖಾತೆಯು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಆ ಮನೆ ಎಲ್ಲೆಡೆರೂ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅದರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಅದು ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈಗ ಏನು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ ನಿಂದಾಗಲೇ ಅಥವಾ ಯಾವುದರಿಂದಾಗಲೇ ಆ ಮನೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಹೌಸಿಂಗ್ ಸಲುವಾಗಿ ಏನು ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಆ ಗ್ರಾಂಟ್ ಟೈಮಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ನನ್ನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಆಹಾರ ಇಲ್ಲದೆ 3-4 ದಿವಸ ಉಪವಾಸ ಬೀಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಗ್ರಾಂಟ್ ಬೇಗ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಸರಿಜನ ನೌಕರರಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಸವಲತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್‌ರವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಖಾತೆಯಿಂದ ಆಗಲಿ ಅವರಿಗೆ ನೌಕರಿಯೊಳಗೆ 100 ಕ್ಕೆ 18 ಪರ್‌ಸೆಂಟ್‌ ಪ್ರಾತಿಭಾ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಏನು ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಅದರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಎರಕ್ಷನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸಿಟಿ ಇಂಫೂರ್ಮೇಂಟ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇದರ್ ಅಂಡ್ ರೆಕ್ರೂಟ್ ಮೆಂಟ್ ರೂಲ್ಸ್ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಆತಂಕ ಮುಂದೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದನ್ನು ಆಪ್ತವ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮ್ ಕ್ಯುರಿನ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ಶಹರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಆಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಗೆ 12 ಅಂಚೆ ಭಾಗ ಏನೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಧಾರವಾಡ ಸಿಟಿ ಒಳಗೆ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು 868 ಮನೆಗಳನ್ನು ಇಂಫೂವ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ಲಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ 284 ಮನೆ ಇಂಫೂವ್ ಆಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರ್ಮೂಲದ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯು ನೌಕರರು ನಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪೀಡ್ ರೈಟ್ ಬೆಳಗ್ಗೆ 6 ಗಂಟೆ, 7 ಗಂಟೆ ಆದರೂ ಉರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವತಃ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಡಿಪ್ಯಾಂಡ್ ನಂ. 4ರ ಬಗ್ಗೆ, ಮೋಟಾರ್ ವೆಹಿಕಲ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ನಾನು ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಯಾವುದು ಎಂದರೆ ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸಿನವರು ಒಂದು ಬಸ್ಸಿಗೆ 10 ಜನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿಯಮ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ 20-30 ಜನರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಹಾಕಿದರೆ ಏನೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು 17-3-1970ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಕೆ. ಆ ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ 10-30 ಜನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಾಕೆಜರ್ಸ್ ಇದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದು ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ನಿಯಮ ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಇತರರೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮೋಟಾರ್ ವೆಹಿಕಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ವೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮೋಟಾರ್ ವೆಹಿಕಲ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಟಿ.ಪಿ.ಟಿ. ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎರಡೂ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾರಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಸ್ಸುಗಳು ಬಹಳ ಹಳೆಯದಾಗಿವೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ನವರು ಇದರ ಇಂಫೂವ್‌ಮೆಂಟಾಗಿ 2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 2 ಕೋಟಿ ಅಿಲ್ಲ, 4 ಕೋಟಿ ಅಲ್ಲ, 10 ಕೋಟಿ ಆದರೂ ಸಾಲ ಎತ್ತಿ ಹೊಸ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಹೊಸ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಮೋಟಾರ್ ವೆಹಿಕಲ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನವರು 10 ಕೋಟಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗೆ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮ ಇದೆ. 1964-71ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದಲೂ ಈ ನಿಯಮ ಇದೆ. ಆದರೆ ಸಲುವಾಗಿ ಮೋಟಾರ್ ವೆಹಿಕಲ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಾಗಿ, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನ್ನು ಅದರ ಭಾಗ ಎಷ್ಟು ಬರಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಡಿವಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಸ್ ಪಾರ್ಟಿಜೆನ್ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಧಾರವಾಡ ಸಿಟಿ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್‌ಗೆ ಬಹಳ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ಇಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಜಾಗವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊಸ ಸಿಟಿ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್‌ನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಜಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಕಟ್ಟಡದ ಕೆಲಸ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಡಿಸ್ಟೋ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಯಾನಿಕ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಟ್ರೈನಿಂಗು ಕೊಡುವ ಸ್ಕೀಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಕಡೆಗೆ ಸರಕಾರ ಇನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್‌ನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ದಾಸನಕೊಪ್ಪ)

ಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಉಪ್ಪಿನ ಬೆಟಗೇರಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಸ್ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು, ನಮ್ಮ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಸ್ಸುಗಳ ದೈವರು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ನೌಕರರುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಧಾರವಾಡದ ಕಡೆ ಇರುವ ನೌಕರರುಗಳಿಗೂ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು, ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಒಡಾಡುವ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೌಕರರು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಲಕ್ಷ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರ ಕಡೆಗೆ ನಿಗಾ ಕೊಟ್ಟು ಸರಕಾರದವರು ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಂಬಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ರೋಡುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಸ್ಸುಗಳು ಒಡಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪೌರಸಭೆಗಳಿಗೆ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಇಡಲು ತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ (ಚಾಮರಾಜನಗರ).—ನನ್ನಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಮೂರು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾನು ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಸರಕಾರದವರು ವಾಹನಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಒಡಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ, ರಾಜ್ಯದ ಹಲವಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಾಸಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳು ಬಿಡುವ ದಾರಿಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿ, ಸರಕಾರದ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಇರಾಖೆಯವರೇ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರದವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕಾದುದರಿಂದ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲ ಭೂತವಾದ ನೀತಿಯನ್ನೇ ನಾವು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿವೇ ಇದೆ. ಮತ್ತು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿರುವ ದಾರಿಗಳಲ್ಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಯಾರೇಜುಗಳು ಪರ್ವಿಟುಗಳ ಮೂಲಕ ಒಡಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಪರ್ವಿಟ್ ಕೊಡುವುದರ ಕ್ಯಾಸೀ ಜುಡಿಸಿಯರ್ ಬಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಪರ್ವಿಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಎನೂ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರ್ವಿಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಸರಕಾರ ಬಸ್ಸುಗಳು ಒಡಾಡುವ ದಾರಿಗಳಲ್ಲೇ ಬಾಸಗಿ ಯವರು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಾಸಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳವರ ಪ್ರಭಾವ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆಯೋ ಎನ್ನೋ, ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣದ ನೀತಿ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಎನ್ನುವುದು ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲ. ನಾವೂ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದಾಗ ಹಣದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇರುವ ಬಾಸಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳ ಜನರಿಗೆ ಕೊಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆನೇ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಶ್ಚಿಮ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಾರಿಗೆ ಬಸ್ಸುಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣದ ಕೆಲಸಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವು ಉರುಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ಬಸ್ಸುಗಳು ಒಡಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಶೇಷ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬಸ್ಸುಗಳೇ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಂದರೂ ವಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಎರಡು ದಿನ ಬಂದು ಕಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಮೈಸೂರು ಡಿವಿಜನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬಸ್ಸುಗಳು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಗುಂಡಲಹೇಳಿ ಹಾಗೂ ಕಬ್ಬಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಾರಿಗೆ ಬಸ್ಸುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ

ದಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ಒಡಾಡವೇ ಇರುವ ಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಇದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಡೆಗೂ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲರಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದವರೊಡನೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರು ಬಹಳ ಉಪ್ಪಟನದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಇರಾಖೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಗೌರವ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಬಸ್ಸುಗಳು ಒಡಾಡುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಸ್ಸಾದರೂ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊರಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಿಗದಿಯಾದ ವೇಳೆಗೆ ಊರನ್ನೂ ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಹೇಳಿ ಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಚಾಮರಾಜನಗರದಿಂದ ಬಿಸಿಲುವಾಡಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬರುವ ಬಸ್ಸು ಬಂದು ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟು 5-6 ದಿನಗಳು ನಿಂತುಕೊಂಡುದರಿಂದ ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಬಸ್ಸು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜನರೂ ಮ್ಯಾನೇಜರವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದಾಯಿತು, ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಕಂಟ್ರೋಲರುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಬೆರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ನಾವು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಎಂ. ಎಂ. ಎ. ಎಂದು ತಿಳಿದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೂ ಬಸ್ಸು ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ನಮಗೆ ಈಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಡಿವಿಜನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಡಿಪೋಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ಬಸ್ಸುಗಳೇ ಇವೆ, ಹದವಿಲ್ಲದ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನೇ ಒಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಬಹುಶಃ ಮೂರು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ ವುಳ್ಳ ಶಾಸಕರುಗಳು ಇದ್ದರೂ, ಇವರಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇದುವರೆಗೆ ಸರಿಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಎಂ. ಎಂ. ಎ. ಇಲ್ಲಿ ವಾತಾವರಣವಾಗಿ ಸುಕಾರವ ಬಸ್ಸುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅದರಿಂದೇನೂ ಸುಧಾರಣೆ ಇದುವರೆಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಲು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಡಳಿತದ ಇರಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳ ಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ರೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇರಾಖೆಯವರಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲರುವ ಸುವರ್ಣಾವತಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೋರ್ ವೆಲ್ ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಟೌನ್‌ಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಬಾವಿ ತೆಗೆದರೂ ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀರು ಸಿಗದೆ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರು. ನಂತರ ಸುವರ್ಣಾವತಿ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಕಳೆದ 5-6 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಈ ನದಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷದ ಒಳ್ಳೆ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಹರಿಯದೆ 7-8 ತಿಂಗಳು ವಾತ್ಸರ್ಯ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕೈದು ತಿಂಗಳು ನೀರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತೊಂದರೆಯು ಜೊತೆಗೆ ಟೌನ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪ್ರಭಾವಿ ಜನರು ಇದ್ದಾರೋ ಅಂತಹವರ ಬೇಡಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀರನ್ನು ಬಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅನೇಕ ಪೊಹರಾದ ಜನರು ಬಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಕದೆ ತಪ್ಪಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಬಂದ ಕಡೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಹೊಸವಾಗಿ ಲೈನ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಹೊಸ ದಾಗಿ ಲೈನ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು ರೋಕೋಪ ಯೋಗಿ ಇರಾಖೆಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 28 ಸಾವಿರ ಜನರಿರುವ ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಟೌನ್‌ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬುದ್ದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಇರುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ನೀಗಿಸುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಹಿಂದುಳಿದಂಥ ಹರಿವರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಾಗ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೈವಿಧ್ಯತೆ ನಡೆದಿದೆ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಯವರು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಏನಿವೆ, ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚರಾದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ದೀಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಖರ್ಚನ್ನು ಸಹ ಸೇರಿಸಿ ಸೈಟ್‌ಗಳ ಬೆರೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಮಾಡಿ ಅರಾಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಪ್ ಸೈಟ್ ಬೆರೆಗೆ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಡವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ಖರ್ಚನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅರಾಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ)

ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಡವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಲ್ಲ, ದೀಪ ಹಾಕಿಸಿಲ್ಲ, ಚರಂಡಿ ಮಾಡಿಸಿಲ್ಲ, ನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿಲ್ಲ, ಅದರೂ ಎಲ್ಲ ಖರ್ಚನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಆರಾಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಯವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿ, ದೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಬಡವರಿಂದ ಕೇವಲ ಸೈಟ್ ಬೆರೆಸುನ್ನು ಪಡೆದು ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಆರಾಟ್ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾರಾಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ಹರಿಜನರು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು 400 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 700 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಗಳವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಮನೆಗಳನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಲು ಹಣವನ್ನು ಹಂಚಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷದಿಂದ 5 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ಜನರು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಎಷ್ಟು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಹಣವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶವ್ ಅವರಾಗಲೇ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯವರಾಗಲೇ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಸ್ಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯವರಾಗಲೇ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶವ್ ಅವರಾಗಲೇ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹೆಚ್ಚು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕಾರಾವಕಾಶ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಾದಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಎಸ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿ (ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು).—ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಚ್ಛಿರತಕ್ಕಂಥ 4, 27 ಮತ್ತು 33ನೇ ಡಿವಿಷನ್‌ಗಳನ್ನು ವಿರೂದಿಸುತ್ತಾ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಚರಣೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕೆಂಬದ್ದೇನೆ. ಸಾರಿಗೆ ಸಂಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಸಂಪತ್ತು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ನಷ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಕಾಲ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಮೈಸೂರು ರಾಜಧಾನಿ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಭಾಗಶಃ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪಾ ಮತ್ತು ಕಳಸ ಈ ಗುಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡದೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಡಿವಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿ 30-40 ಬಸ್ಸುಗಳು ಏನಿವೆ ಅವುಗಳು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ತಳಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂಕಣ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

(ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು)

ಈ ಬಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಬಸ್‌ಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಂಡೆಮ್ ಆಗಿವೆ. ಆ ಬಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಅಪಘಾತವಾಗುತ್ತದೋ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ವೆಹಿಕಲ್ಸ್ ಏನಿದ್ದಾರೆ, ಆ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟರ್ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟರ್ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಖಾಸಗಿ ಬಸ್‌ಗಳು ಇದ್ದಾಗ ಆ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ನೂರಾರು ಸಲ ಚೆಕ್ ಮಾಡಿ, ರೈಟ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಬ್ರೇಕ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಮೀಟರ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಒಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅನುಮತಿ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರೀ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ತನಿಖೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯಾದರೂ ಕೂಡ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಪತ್ತಿನ ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಲ್ಲ ಬಸ್ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಒಡಿಸುವ ಥೈಯ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಒಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್ 6 ಗಂಟೆಗೆ ಹೊರಟು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಬಾಲ ಇರುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಿಂದ ಆರೂವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಹೊರಟ ಒಂದು ಬಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಸ್ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ 50 ಜನ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಟ್ರಿಪ್‌ಗೆ ಆತನಿಗೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಇದೆ. ಮತ್ತೆ ಹತ್ತೊಂಕು ಗಂಟೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಬಸ್ಸಿನ ತುಂಬಾ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಟ್ರಿಪ್‌ನಿಂದ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಇದೆ. ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆಯಾದರೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 36 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಒಬ್ಬ ಬಸ್‌ಗೆ ಬಸ್ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

3-60 P.M.

36 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಸ್‌ನಿಯವರು ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥ ಲಗ್ನರಿ ಬಸ್ಸುಗಳು 100 ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಇವೆ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ನ್ಯಾಷನಲೈಸ್ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥ ರೂಟುಗಳು ಏನಿವೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಸ್‌ನಿಯವರು ಲಗ್ನರಿ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಡಿಸುವುದರಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 36 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಮಾನ್ಯ ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಇಲಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಿಂದ ಕಳಸಕ್ಕೆ ಬಸ್ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಬಸ್ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ನಾವು ವಸ್ತಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆರೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಾಡತಕ್ಕ ಬಸ್ಸುಗಳು ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್‌ಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವ ಸಂಭವ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಇಲಾಖೆಯವರು ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ರೀತಿ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್‌ಗಳು ಆಗುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ವೆಯಿಂಗ್ ಸ್ಕೇಲ್ ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಾರಿಗಳನ್ನು ತೂಕ ಮಾಡುವ ವೆಯಿಂಗ್ ಸ್ಕೇಲ್ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಲಂಚ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೆಯಿಂಗ್ ಸ್ಕೇಲುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಬೇಕು.

ಲಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬೈಕ್ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟರುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟ್ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ರೋಡುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್‌ಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದಂತಹ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಚೆಕಿಂಗ್ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಡಿವಿಜನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಬಸ್ಸುಗಳು ಒಂದೂ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಆ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಆ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡೆ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಬಸ್‌ಗೆ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಏನೆಂದರೆ ಬಸ್‌ನಿಯವರು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಬಸ್ಸು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಹೊರಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ನ್ಯಾಷನಲೈಸ್ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಬಸ್ಸುಗಳ ರೂಟುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಛಿಯಿಂದ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏತಕ್ಕೆ ಈ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲೈಸ್ ಮಾಡಿದರೋ ನನಗಂತೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಷನಲೈಸ್ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಸರಿಯಾಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೇಹೋದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಸ್ ಮಾಲೀಕರು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿ ತೆರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಎಸ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿ)

ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ; ಎಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ.

ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿವಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ. ಹರಿಜನರನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿಜನರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಬೇರೆಯವರು ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಹರಿಜನರು ಅವರನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ಸೇರಿತರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಹರಿಜನರ ಕೇರಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹರಿಜನ ಕೇರಿಗಳು ಯಾವರೀತಿ ಇದ್ದವೋ ಈಗಲೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಇವೆ. ಹರಿಜನರ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿಜನರ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಹರಿಜನ ಹಾಸ್ಟಲುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒದಗಿಸತಕ್ಕಂಥ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳು ಏವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಸ್ಟಲು ನಡೆಸತಕ್ಕವರು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕೆಲವರ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯ ವಾದಷ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪೌರಸಭೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ ಪೌರಸಭೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಪೌರಸಭೆಯ ಅಡಳಿತ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಚೀಫ್ ಆಫೀಸರು ಮತ್ತು ಪೌರಸಭೆಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆವರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸು ಬಂದರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೌರಸಭೆಯ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದಂತಹ 6 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಯಾರಿಗೂ ಬೇಕಾಗದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಪೌರಸಭೆಯ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ ಸಂತೆ ಮೈದಾನಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಅದರ ತನಿಖೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ ಪೌರಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಹಣ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಡಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆ ಪೌರಸಭೆಯ ಏರಿಕರಾದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರತಕ್ಕವರ ಮತ್ತು ಹರಿಜನರ ಕಾರ್ಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದಂತಹ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ವರ್ಕ್ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಚೀನಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಡೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿಜನ ಕಾರ್ಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದಂತಹ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರು ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಪೌರಸಭೆ ಉಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪೌರಸಭೆಯವರು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಡ್ಡೆ ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕೌನ್ಸಿಲರನವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರದೇ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡಲೇ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಟೌನಿನ ಅಂಡರ್‌ಗ್ರೌಂಡ್ ಡ್ರೈನೇಜ್ ಯೋಜನೆ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರು ಆಗುವ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಟೌನಿನಲ್ಲಿ ಅಂಡರ್ ಗ್ರೌಂಡ್ ಡ್ರೈನೇಜ್ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವ. ಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಇದಿನಬ್ಬ (ಮಂಗಳೂರು-2).—ನನ್ನಾನ್ಯ ಉಪಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿವಸ ನಮಾಜು ಕರ್ತಾಣ ನಡೆವರು, ನಗರಾಡಳಿತ ನಡೆವರು ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ನಡೆವರು ತಂದಿರ ತಕ್ಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ನಮಾಜು ಕರ್ತಾಣ ಇರಾಪೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಮಿತ್ರರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿಜನರ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಬೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಾನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಈ ಮಾತನ್ನೇ ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕಾಲು ಅಂಶ ಜನರಾದ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರನ್ನು ನಾವು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಹೋದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ, ಅವರನ್ನು ಮರೆತರೆ ದೇಶದ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಸಹಾ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಿದಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಹರಿಜನರನ್ನು ಇತರರಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಕ್ರೋಧ ಬರಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಈ ನಮಾಜನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ನಮಾಜು ಹೋಗಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಸ್ವತಃ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರು. ಇವತ್ತು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಖಾನಾಪೇಷ ಮಾಡದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದ ಹಿತವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ನಮಾಜು ಹಿತವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಹಿತವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಹರಿಜನರ ಜೀವನವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. 7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನಮಾಜು ಕರ್ತಾಣ ಇರಾಪೆಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿಜನರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಏನೇನು ಕೊಡಬೇಕು, ಅವರಿಗೆ ಏನೇನು ಪ್ರಗತಿವಾಯಕವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಫೋತ್ತಿನ ದಿವಸ ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಾರತೀಯರು, ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೋಮಿನವರಿಗೂ ಒಂದೇ ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಇವತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಮಿಶ್ರ ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಇಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕರೆತುಕೊಂಡು ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಹೋಗತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಹೋಗಲು ಆತಂಕ ಇರಬಾರದು. ಇವತ್ತು ನಮಾಜಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೇಲು, ಇವನು ಕೀಳು ಎಂಬ ಬೇಧಭಾವ ಇರಬಾರದು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ನಾಡು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಭೂಮಿ ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಯಾರೂ ನೋಡದಂತಹ, ಗುಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರಿಂದ ಹೇಗೆ ಅವರು ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದು? ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಎತ್ತು ಇಲ್ಲ, ಬೀಜ ಇಲ್ಲ, ಗೊಬ್ಬರ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾವ ತರದ ಸೌಲಭ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೂ ಬಾರದ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಒಳ್ಳೆಯ ಬೀಜವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ರೈತನಿಗೆ ಯಾವ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮಾಜುಕರ್ತಾಣ ಇರಾಪೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಇವರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸ್ಥೇವರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ಯುಕ್ತ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಅವರ ಉದ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹರಿಜನರೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು, ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾವು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಲದು, ಅದು ಕಾರ್ಯತಃ ಆಗಬೇಕು. ಉಳಿದವರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

“ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹರಿಜನರು ಈ ದೇಶದ ನಾಡಿ ;
ಹರಿಜನರ ಮನೆಗಳಲಿ ಹರಿಯುತಿದೆ ಕಣ್ಣೀರ ಕೋಡಿ,
ಹರಿಜನರು ರೇಗಿದರೆ ಬಂದೀತು ದೇಶಕ್ಕೆ ನಾಶ,
ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಏತಕ್ಕೇ ಖಾಸ ಮೇಷ.”

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಇದಿನಬ್ಬ)

ಈ ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳನ್ನು ನೆನಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಹರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಶಾಖೆಯ ಸಚಿವರು ಅದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ರ್ಯಾಪ್ಸ್ ಅಗದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿ ಈ ಹರಿಜನರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪುರಸಭೆಯ ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಪುರಸಭೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದಕ್ಷ ಕಮಿಷನರ್ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಒಟ್ಟರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ನಗರ ಮಂಗಳೂರು ಆಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ ಯೋಜನೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದು ಅರ್ಧ ಆಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತಿದೆ. ಆ ಪುರಸಭೆ ಸಾಲದಲ್ಲ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ವಾಯಿ ಇನ್ನೂ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ವಾಯಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿ, ಒಳಚರಂಡಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಈ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದೆ ಆನೆಕಾಲು ರೋಗ ಜನರನ್ನು ಹಿಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಕಮಿಷನರ್ ಇಲ್ಲದೆ ತೊಂದರೆ ಆಗಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು ಎಂಬುದು ಒಂದು ಬೆಂಕಿ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಸತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತಿರಬೇಕು. ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರೆ, ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದಕ್ಷ ಕಮಿಷನರನ್ನು ಕಳಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಅದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ದುಃಖಕರವಾದ ವಿಚಾರ. ಇಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ಮತ್ತು ಕುರಿಗಳನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಮಿಷಿನನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ಇವುಗಳ ರುಂಡಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸತಕ್ಕ ಯೋಜನೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಸರಿಯಾದ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ. ಬೃಷಪರ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಆ ಪದ್ಧತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನಾವು ಸೆಕ್ಯೂಲರ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ಕುರಿ, ಅಡುಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಹಾಕಿ ವಧೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಪದ್ಧತಿ. ಆದರೆ ಇವರು ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮದ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಜಾತೀಯತೆಯ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರವನ್ನು ತರುವುದಾದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರಿಯವರು ಒಳ್ಳೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಆ ರೀತಿ ಆಲೋಚನೆ ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಾ ಒಂದೇ, ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕೆಲವಲ್ಲ ಬೇರೆ ವಿಚಾರ ಬರದ ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕದ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದು ಜಯಪ್ರದವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಆಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟ್ ಮಾಡುವಂತದ್ದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ನಲ್ಲೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ತುಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ತಾಲೂಕು ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟ್ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕಾರುಗಳಿಗೆ, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ರೈತನನ್ನೇ ನಿಯೋಜಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಸತಕ್ಕ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಇನ್ನು ಆರ್. ಟಿ. ಒ. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಲಂಚರುಪುವುದುಗಳು ಬಹಳ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೂ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ತರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಯವರು ಆರ್. ಟಿ. ಒ. ಆಫೀಸುಗಳಿಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಏಕೆಂದು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಕೆಲವು ಆಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಯ ಕಂಬ ಕೂಡ ಲಂಚಕ್ಕೆ ಕೈ ನೀಡುತ್ತದೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಂಗಳೂರು ಆರ್. ಟಿ. ಒ. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿ ಲಂಚ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಿಂದ ಅಂಥ ಕಡೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಏನಾದರೂ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ

ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳು ಲೇವಿಜಾಲವಾಗಿ ಒಡಾಡುತ್ತಾ, ಸರ್ಕಾರೀ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇವತ್ತು ಖಾಲಿ ಲಗ್ನಿರಿ ಬಸ್ಸುಗಳು ಒಡಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಉಗ್ರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಂಪು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಜನರು ನೋಡುವಾಗ, ಅದರಲ್ಲೂ ಕಂಡಕ್ಟರು ಎಲ್ಲಾ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಸರಿಯಾದ ಚೆಂಕ್ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ನಾರಿಗೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಕಮಿಷನರ್ ಕವಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ಚರಣದ ಚಟಾಕಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿದರೆ ಏನೂ ತಪ್ಪಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

“ ಬಂದಿತು ಬಂದಿತು ಕೆಂಭೂತ
ಆಗಲಿ ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಪ್ರೀತ
ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತ ಹೇಳಾಗುವ ಕಾಲ
ಪ್ರಯಾಣಗಾರರು ಸೋಲುವ ಕಾಲ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಜಯವನ್ನು ತನ್ನಿ
ಉಗ್ರ ಆದಳತ ಬೇಗನೆ ತನ್ನಿ ”

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್ (ವರ್ತಮಾನ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿವ್ಯಾಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ವಿಚಿತ್ರವೇನೆಂದರೆ ಅಗಾಧವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು 4, 5, 6, 7, 8, 10 ದಿವ್ಯಾಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ, ಸಾವು ಹೇಳುವ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಕಾಲವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತಂದಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಚ್ಛಿತಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿವ್ಯಾಂಡುಗಳನ್ನು ನಾನು ವಿಶೇಷಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದಿಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ದಿವ್ಯಾಂಡುಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ವಿಚಾರವಲ್ಲ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಯವರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಚನೆ ಏನು ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಗಳು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಮುಖ್ಯ. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲವೆಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕುಂಟ ನೆಪ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ಇನ್ನು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತಹ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲು ಬಡ್ಡೆಟ್ಟ ತಯಾರಿ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚಾರ್ಜರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಜತ್ತಿಯವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಆಯಿತು. ಈಗ ಈ ಜನಾಂಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಮಿಸೆರೇನಿಯಸ್ ಐಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ 8 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರೆ ಈಗ ಕೇವಲ 2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹರಿಜನರ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನುಮಾರು ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗ ನಿಟ್ಟುಂಡಿ ಗಾಗಿಯೇ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿವಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಏನಾಗಿದೆ ಯೆಂದರೆ, it is more unemployment department for non-scheduled castes than otherwise. ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕಾಸ್‌ನವರನ್ನು ಆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವವರು ಬೇರೆ ಜನಾಂಗದವರಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಹರಿಜನರ ವಿಳಿಗೆಗೆ ಅಪ್ಪಾಗಿ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. 260 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇವರ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದ 259 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕೆಲಸಗಳು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅನೇಕವು ಅವರಿಂದ ಅನುಕೂಲ ಅಪ್ಪಾಗಿ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಮೂರೂ ಹೇಳುವ ರಾಗ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಇರುವುದು ಏಕೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವುದೇ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಹರಿಜನರ ಕೊರೆಯಾಗಿದೆ ಅಂದರೆ ಅದನ್ನು ರೋಕರ್ ಏಪಿಲರ್‌ನ ಸರಿಮಾಗಿ ತುಂಬುವುದು ಇಲ್ಲ.

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್)

ಐ. ಎ. ಎಸ್. ಲಸ್ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಐ. ಎ. ಎಸ್. ಟ್ರೈಬಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅಮೆರಿಕ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ ?

ಇನ್ನು ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ನಿವಾರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ಸಂಶೋಧ. ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೋಷನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಏಕೆನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ, ಅದು ಒಂದೂ ನನಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

3-30 P.M.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೇಗನೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇಂಟರ್‌ನಲ್ ಕೋಚಿಂಗ್ ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಟಲುಗಳಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಪಾಸ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ, ಎಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ ಆಗುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಈಗ 312 ಹಾಸ್ಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 3-4 ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಇಂಟರ್‌ನಲ್ ಕೋಚಿಂಗ್ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ರಿಜಲ್ಟನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಬಿಡುವ ರಿಜಲ್ಟಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅದಷ್ಟು ಕಡೆ ಇಂಟರ್‌ನಲ್ ಕೋಚಿಂಗ್‌ಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಶ್ರೀ ಎನ್. ರಾಜಯ್ಯವರು ಇದ್ದಾಗ ನರ್ಸರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಸರಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದರು. ನರ್ಸರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಸರಕಾರವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಆಗ ಹರಿಜನರ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಗತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಬಹುದು. ಈಗ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು ನರ್ಸರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಮಕ್ಕಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಕೂಲುಗಳು ಪೂರಾಪಂದಿರದ ಒಳಗಡೆ ಇರುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಗವರ್ನರ್ ಮನೆ ಒಳಗೆ ಇವೆ ಎಂದು ನೆಪಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ರೋಷ ಇದೆ ಅದನ್ನು ತಡೆಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ ವಿಚಾರ. ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ಪರ್ಮನೆಂಟಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಡೈರೆಕ್ಟರನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು, ಇವಾಯ್ಕೆಯೇಷನ್ ಆಫ್ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್‌ಗೆ ಅಫೀಸರು ಇರಬೇಕು. ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್‌ಗೆ ಒಬ್ಬ ಚೇರ್ಮನ್‌ರು ಇರಬೇಕು. ಸೋಷಿಯಲ್ ಜನೀನ್ಸ್ ಆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಎಜ್ಯುಕೇಷನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ಗಳನ್ನು ರೆಸಿಡೆನ್ಷಿಯಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹರಿಜನರ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಕೆಂಪು ಮಾಡುವ ಅಫೀಸರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೈವೆಟ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಿಕ್ಸೆಡ್ ಟೈಪ್ ಆಫ್ ಕಾಲೋನೀಸ್ ಇರಬೇಕು. ಹರಿಜನರನ್ನು ಸೆಗ್ರೆಗೇಟ್ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರಬಾರದು. ಹರಿಜನ ಮಿನಿಷ್ಟರ್ಸ್ ಎಲ್ಲಾ ಮಿನಿಷ್ಟರ್ಸ್ ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೋವಲ್ಲಯೂ ಕೈಕಾಕಿ what justice is being done is their portfolios ಎಂದು ನೋಡಬೇಕು. ಕೋಚಿಂಗ್ ಕೊಡುವಾಗ, ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಟೀಚಿಂಗ್, ಬಿಜಿನೆಸ್, ಮತ್ತು ಬಸ್ ರೋಟ್ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಅರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಕೋಲಿ ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಗತಿ ಉಂಟಾಗುವವಾಗ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಪರಸನೇಲ್‌ಗೂ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಶ್ರಮ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಹೃದಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಟ್ರೈನಿಂಗ್‌ನಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಯೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕಾಸ್ತ್ಸ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಹೆಚ್‌ಮನ್ ಜೊತೆಗೆ ಮೀಟಿಂಗ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಯಾವ ಯಾವ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಹರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ವರದಿಯನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಹೌಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದಿನವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿರುವ 14 ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಗಮನ ದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ಹರಿಜನರ ಪ್ರಗತಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದೀತು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹರಿಜನರು ಮತಾಂತರ ಆಗಬಾರದು ಮತ್ತು ಮತಾಂತರ ಆಗುವುದು ಬೇಡ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ನನಗೆ ಇದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಯಾವ ರಿಲಿಜಿಯಸ್ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೂ ಆಗಲಿ ಅನಾಚಾರವಿಲ್ಲದ ಸ್ಯಾಂಕ್ಶನ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನಾಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸರಕಾರ ಎನ್ನತಕ್ಕದ್ದು ನುಪ್ರೀಂ ಬಾಡಿ. ಅವರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಿ, ಇಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲಿ. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನೂ ಓದಿರತಕ್ಕ ಮಹದೇವ ದೇಸಾಯಿಯವರು ಹಿಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಅನ್ಯಾತ್ಮತೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಭೂತವಾದ ವಿಚಾರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸರಕಾರ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಚಡಿ ಏಟು ಕೊಡತಕ್ಕ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. Justice not only should be done it should be seemingly done ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಸರಕಾರ ನಡೆಸಬೇಕು. ಇಬ್ಬರು ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಕೊರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೇರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪೋರ್ಟ್ ಫೋಲಿಯೋನಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೊರ ಬಂದು ನೋಡಿದವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನೇ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಪಣ್ಣುಗಂ (ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್.).—ಮಾನ್. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ವರ್ಷ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ನನ್ನ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಮಿನಿಸ್ಟರಿಗೂ ಮತ್ತು ಡೈರೆಕ್ಟರಿಗೂ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಒಂದು ಕಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.ಗಳಿಗೆ ಇದೆ. ಏನು ಕೆಲಸ ಎಂದರೆ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ತ್ ಸೂಡೆಂಟ್ಸ್ ಯಾರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಕ್ಯಾಸ್ತ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಇಷ್ಟೂ ಮಾಡುವುದು. ನಾನು ಬಂದು ಒಂದು ವರ್ಷ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ 70 ಸಾವಿರ ಕ್ಯಾಸ್ತ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟೂ ಮಾಡಿ ದ್ದೇನೆ. 70 ಸಾವಿರ ಕ್ಯಾಸ್ತ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ವಿಷಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಫಸ್ಟ್ ಫಾರಂ ಒದುವ ಹುಡುಗನಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಫಸ್ಟ್ ಫಾರಂ, ಸೆಕೆಂಡ್ ಫಾರಂ, ಥರ್ಡ್ ಫಾರಂ, ಫೋರ್ಥ್ ಫಾರಂ, ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್, ಕಾರ್ಡ್‌ಬು ಈ ತರಹ ಇದೆ. ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್‌ನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ತ್ ಹುಡುಗರು 70 ಪರ್‌ಸೆಂಟ್ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕ್ಯಾಸ್ತ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಇದೆ. ಅವರ ಕಷ್ಟ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಡೈರೆಕ್ಟರವರು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಸ್ತ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಇಷ್ಟೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡು ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ತ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್. ನಲ್ಲಿ 200-300 ಸಾರಿ ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಸಾರಿ ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರುವಾಗ ಒಂದು ಸಾರಿ; ಫೀಜು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ; ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಒಂದು ಸಾರಿ; ಈ ತರಹ ಒಟ್ಟು ಹುಡುಗನಿಗೆ 5-6 ಸಾರಿ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಡೈರೆಕ್ಟರು ಇದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ನಾನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಎಷ್ಟು ಜನ ಹುಡುಗರು ಇದ್ದರೂ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರತಿ ಸಾರಿಯೂ ಬರಬೇಕೆಂದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಒಂದು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾರ್ಡ್‌ಬು ನವರೆಗೂ ಅದು ಕಂಟ್ರೋಲೈಸ್ ಆಗಿ ಇರಬೇಕು, ಆ ತರಹ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಿಟಿ. ಅಲ್ಲಿ ಸಿಟಿ ಬಸ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಇಲ್ಲ. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಕಷ್ಟ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಸ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಆಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಇಫೋರ್ಮ್ ಅಥವಾ ನಾಳೆಯೋ ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್. ಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕಷ್ಟ ಎಷ್ಟಿದೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾ, ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂಡೆ ಬೇತಮಂಗಲ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲೋನಿ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿಗೂ ಕೂಡ ನೀರು ಸಪ್ಲೈ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ (ಅರಕಲಗೂಡು).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಕಾರಾವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. ಮಹಮದಾಲಯವರ ಬಸ್ಸು ಹತ್ತವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ಕಿವಿ ಮಾತನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲರವರಿಗೆ ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ನಂಗೀತ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಭಾರಿ ಮಧುರವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅವರ ಕಾರ್ಯ ಕೂಡ ಅದೇ ರೀತಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ-ಭದ್ರಾವತಿ ಟಾಕಿ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮಾಡಿದರಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ ಕೂಡ—ಇಲ್ಲ ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಸುಪ್ರಭಾತ ಹಿಡ್ಡಿ ಅಂತ—ಅಲ್ಲ ಶಾಸಕರಾಗಿರತಕ್ಕ ಬದ್ವಿನಾರಾಯಣರವರು ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾರವರು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ನಿಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಉನ್ನತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲ ಒಬ್ಬರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೀರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಬಂದಿದೆ. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು, ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರನ್ನು—ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಕೋಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅನುಮಾನದಿಂದ ಆ ರೀತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಜನ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂತಹ ಬೋರ್ಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರನ್ನು ಯಜಮಾನರನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ರಾಜ್ಯಾದರಳಿ ನಡೆಸುವುದಾದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಾವು ಆದಳತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಹರ್ಲಿತ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಹಮದಾಲಯವರ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಹೋದ ಸಾರಿ ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಮದಾಲಯವರು ಅವರ ಇಲಾಖೆ ಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವಾರು ಇಂಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫೋರ್ಮಿಂಗ್ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸಾರಿ ಇವರು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ಆರ್. ಟಿ. ಒ.ಗಳನ್ನು ಸರ್ವೆಪೆಕ್ಷನ್ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಎಂ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ. ಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕೆಲವಾರು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ವರ್ಕ್‌ಷಾಪ್ ಮತ್ತು ಸ್ಕೋಪಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಾಟ್ ರೀ ಪೆಪರ್ ಮಾಡಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಅವರು ಕೊಚ್ಚಿರತಕ್ಕ ಬ್ಯಾರನ್ಸ್ ಪೀಟ್ ನೋಡಿದರೆ 35 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಂದವಾಳೆ ಇದೆ. ಈ ಸಾರಿ 40.5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನೆಟ್ ಪ್ರಾಫಿಟ್ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಹೋದ ಸಾರಿಗಿಂತ ಇನ್ನೇಕಂ 2 ಕೋಟಿ 50 ಲಕ್ಷ 97 ಸಾವಿರದ 447 ರೂಪಾಯಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ರಾಧಿ ಮಾತ್ರ ಜಾಸ್ತಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. 16 ಕೋಟಿ 35 ಲಕ್ಷದ 41 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಇನ್ನೇಕಂ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ನೆಟ್ ಪ್ರಾಫಿಟ್ ಕೇವಲ 40.5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಡಿಫೆಕ್ಟ್ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು ರಾಧಿ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಕಾರಣ ಇವತ್ತು ಆದಳತ ಟಾಪ್ ಹೆಪ್ ಆಗಿದೆ. ಎಂ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ. ಯಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಬಸ್ ಬಾಡಿ ಬಲ್ಟಿಂಗ್ ಯೂನಿಟ್ ಏನಿದೆ ಅದು It is more like a political body than a technical body. ಹೋದ ಸಾರಿ 225 ಇತ್ತು ಈ ಸಾರಿ 560 ಆಗಿದೆ. ಟಾರ್ಜೆಟ್ 150 ಬಸ್ ರಿಪೇರ್ ಮಾಡಬೇಕು, ಬಾಡಿ ಬಲ್ಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವರ್ಕ್‌ಷಾಪ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. 80 ಪರ್ಟೆಟ್ ಟಾರ್ಜೆಟ್ ರೀಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ 50 ಪರ್ಟೆಟ್ ವ-ತ್ರ ಆಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಇರತಕ್ಕ ಬಸ್ಸುಗಳು 2250, ಅದರಲ್ಲಿ 500 ಬಸ್ಸುಗಳು ಸಿಕ್ ಆಗಿವೆ. 200 ಬಸ್ಸುಗಳ ಬಾಡಿ ಬಲ್ಟಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿ 700 ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಔಟ್ ಆಫ್ ದಿ ರೋಡ್ಸ್ ಇಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಇನ್ನೇಕಂ ಜಾಸ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇವತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಮುಳ್ಳೆ ನಿಮಗೆ ಚುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದೆ. ಇವತ್ತು ಬೋರ್ಡ್ ಸದಸ್ಯರು ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತು ಕಮಾನಿ ಅನ್ನುವವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ನಿಮ್ಮೊಗ ಹೋಗಿದರು ಏಕೆಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಈ ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫೋರ್ಮೇಷನ್ ಕೆತ್ತು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು. ಇದರಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿ ಆದಳತ ಸಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನಿಮ್ಮ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಅಫೀಸು ಇದೆ. ಎಂ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ. ಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಅದಾಯ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ರಾಸಲೇರಿ

ಯಲ್ಲ ಮುಳುಗಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಗೆನ್ಸ್ ಹೌಸ್ ಏನಿದೆ ಅಲ್ಲ ರಾಸಲ್‌ಲೇ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಒಬ್ಬ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಮಾಡಿದಂತಹ ಕಾರ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಗವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಹಾಸನದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅದೇ ರೀತಿ ಆಯಿತು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದು it has become a necessity. ಈ ರೀತಿ ಅದರ ಯಾವ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಲಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳಿ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಂತಹವರ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಂಡು characterless people should not be at the helm of affairs. ಅಂಥವರನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್‌ನೇ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಂ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ. ಫೇರ್‌ಮನ್ ಆಗಿರುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಒತ್ತಾಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಕ್ಕಂದರೆ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಕೊಡಲು ಪೊಸೀಜರ್ ಇದೆ, ಎರಡು ಪೊಸೀಜರ್ ಇದೆ. ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿ ಅರ್ಜಿ ಕೊಡಬೇಕು, ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ ವೇದಪಡೆದು. ಇನ್ನು ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಆಧಾರಿಗಳು ಕೆಲವು ರೂಲುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕರೆಯುವರು. ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಇಲಾಖೆ ಮೊಲರ, ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಹೊಸ ರೂಲು ತೆರೆಯುತ್ತೇವೆ, ಅರ್ಜಿ ಬೇಕಾದವರು ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ಪ್ರಕಟಿಸುವರು. ಇಂದು ರಾಯಚೂರಿನ ಆರ್.ಟಿ.ಎ. ನೂರು ರೂಲುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೂಲು ಒಪ್ಪನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು 26-2-70 ರಲ್ಲಿ ನೋಟೀಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅರ್ಜಿ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿರುವವರಲ್ಲಿ ಎಂ.ವಿ. ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು, ಅದಕ್ಕೆ ರೀತಿ ನೀತಿ ಇದೆ. ಮುಂದೆನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಈಗ ರೂಟ್ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಆಕ್ಟಿನ 4 ನೇ ಛಾಪ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ ಒಬ್ಬ ರೈಲ್ವೆ ಆಗುವ ತಿದ್ದು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆಧಾರಿಟಿ ಅನೌನ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಒಬ್ಬ ರೈಲ್ವೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅನೌನ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟವರು ಸುಮ್ಮನೆದ್ದರೆ ಅನುಮಾನ ಬರುವುದು. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಹಿತದ ಸಲಹೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಎಂ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ. ನಿಮ್ಮ ಹಿತದ ಸಲಹೆ ಇದೆ, ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಇಂದು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದರೆ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವುದು ನಿಧಾನ, ಅದು ದಿಂದ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವವರೆಗೆ ರೆವೆನ್ಯೂ ರಾಸ್ ಆಗುವುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಜನ ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದರ್ ಎನ್ನುವವರಿಗೆ 31-7-68ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂಟ್ ಕೊಟ್ಟರು, ಪರ್ಮಿಷನ್ ಕೊಟ್ಟರು, ಪಾರ್ಟಿ ಸತ್ತು ಹೋದ, ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ರಿಟ್ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದೀರಾ? ಲೇಗಲ್ ಹೇರ್ಸ್ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಲೇಗಲ್ ಅಡ್ವೈಸರ್ ಅಪ್ಪಾರಾವ್ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಡ್ವೈಜ್ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ತೆರೆಖಾನ್ ಎನ್ನುವವರು 8 ರೂಲುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೂಲುಗಳಿಗೆ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆಂದು ಬಹಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ರೈಲ್ವೆ ಆಗುವಂತಿದ್ದರೂ ಆರ್.ಟಿ.ಎ. ಸುಮ್ಮನೆದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅಪಾದನೆ ಬರುವುದು, ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ 45 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೆರೆ ಬಾಳುವ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಪಾರ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಅವು ಉಪಯೋಗವಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ಯಾನಿಂಗ್ ಇಲ್ಲದೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವೇಚನೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ಟೇಷನ್ ಪಾರ್ಟುಗಳನ್ನು ತರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

† ತೀ. ಸೋಲೂರು ಸಿದ್ಧಪ್ಪ (ಕುದೂರು).—ನಮ್ಮ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿವಸ ಮೂರು ಬೇಡಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ, ಅವು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಹರಿಜನರ ಸಂಸ್ಥೆ ಇವು ಮುಖ್ಯವಾದ ಇರಾಜೆಗಳು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇವುಗಳಿಗೆ 23 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ಯಾವ ಬೇಡಿಕೆಗಳಾಗಿ ಸರಿಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ.

ಮೊದಲು ಜನರಲ್ ಹಾಸ್ಟಲುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಎಲ್ಲಾ ಜನರೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಭೇದಭಾವ ತೆರವಾಗುವುದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಜಮೀನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾದ ಪಚ್ಚೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಮಂಜೂರಾದ ಜಮೀನು ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವರ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗಳ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮೋಜನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಬಜೆಟ್ ಸಾಲದು.

(ಶ್ರೀ ಸೋಲೂರು ನಿಡ್ಲಪ್ಪ)

ದೇಶ ವಿಶಾಲವಾಗಿರುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಧರ್ಮ, ಹರಿಜನರಿಗೇ ಅಲ್ಲದೆ ಗೊಲ್ಲರು, ಲಂಬಾಣಿಗಳು ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸೇರಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹಾಸ್ಟಲು ತೆರೆಯುವುದರಿಂದ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುವುದೇ ಹೊರತು ಅದರ ರಾಶಿ ಈ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ನಮಾಜು ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯವರು ಇವರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವಾಗ ಜರೂರ್ ಹಾಸ್ಟಲುಗಳನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪ್ರಭಾಕರರವರು 5 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು, ಅವರ ಕೈಲ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರ ಕೈಲಿ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದ್ದೆ, ಬಚ್ಚಿಸ್ತನ್ನ ಸೇರಿಸಿದ್ದರೂ ಫಲದಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರದವರು ಈ ಜನಾಂಗದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಹಣ ಸಾಲದು. ಸಂಸ್ಥಾನಾಪುಳಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳ ಪಾರಿಶುದ್ಧತೆ ಉತ್ತಮವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ, ಅಸ್ತತ್ವ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳ ಸೌಲಭ್ಯ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಣ ಸಾಲದು. ಮುಂದಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇವನ್ನು ಮನಗಂಡು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಂಜಪ್ಪನವರು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ನಿಜಾಂಶ. ಬೆಂಗಳೂರು ದಿನಬೆಳಗಾದರೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಚುನಾವಣೆಯಾಗಿದೆ ಸ್ಪೈ ಆಗಿದೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ ದಿನಚರಿ ಕೆಲಸ ಚುನಾವಣೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ರೋಪಮೋಷಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಉತ್ತಮವಾದ ಎಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಸಂತೋಷ. ಆದರೆ ಅವರು ಎಂದಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಾಲದು, ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅನೇಕ ಜನ ಕಂಡಕ್ಟರುಗಳು ಮತ್ತು ಡ್ರೈವರುಗಳು ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಅನೇಕ ಅಪಾಯಗಳು ಆಗುವುದನ್ನು ಪತ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಸಾರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತರಬೇತಾದ ಡ್ರೈವರುಗಳನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

4-00 P.M.

ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು-ಪರಿಹರ, ಬೆಂಗಳೂರು-ಮಂಗಳೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು-ಧಾರವಾಡ, ಇಂಥ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಬಸ್ಸುಗಳು ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ತುಂಬ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿತೋ ಆ ಉದ್ದೇಶ ನೆರವೇರಿದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ಯಮದಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಶಿ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಆಪರೇಟರುಗಳು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಡೆಸುವುದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿರುವ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಒವರ್ ಲೋಡ್ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಅಫೀಸುಗಳಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ನೌಕರರು ಹಕ್ಕು ಗಂಚಿಗೆ ಬಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದರೆ ವ.ಧ್ಯಾಹ್ನವಾದರೂ ಬಸ್ಸುಗಳು ಬರದೆ, ಅವರು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಗರದಲ್ಲಿನ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು, ಅವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉತ್ತಮಗೊಳಬೇಕು. ಜಾಹನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ವಹಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಅದಂಥ ಡ್ರೈವರ್ ಮತ್ತು ಕಂಡಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ

ಹೋದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು, ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೊಂದರೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಾಯಿಗಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವಾಯಿಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಜನರು ಭಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಭಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ ನೆರವೇರಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅನುಕಂಪವಿರುವಾಗ, ಪ್ರಜೆಗಳ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ.

ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಸ್ ಸಂಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್ಸುಗಳು ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಸ್ ಜೆಲ್ಮರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಬಸ್ ಜೆಲ್ಮರುಗಳಾಗಿವೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಬಸ್ ಜೆಲ್ಮರುಗಳಾಗಿ, ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ತೊಂದರೆದಾಗವಂತೆ ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಸ್ ಜೆಲ್ಮರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒಟುಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರಿಗೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವಾರದು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಒಡಾಡುವ ಬಸ್ಸುಗಳು ಏನೇನೂ ಸಾಲದು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾದಿದ್ದರೂ, ಗಂಟೆಗಟ್ಟರೆ ಕಾದಿದ್ದರೂ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಂಗನರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ತುಂಬ ಕಷ್ಟಪಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕೂಡ ನಾವು ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಡಾಡುವಾಗ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾವು ಹೇಳತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಜನರಿಗೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ರೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವಾಗ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾಡಿ, ಈಗ ಆಗತಕ್ಕ ಅನಾಹುತಗಳಿಗೆ, ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ ಪುರಜನರ ಗೌರವ ಫನತೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ನಾಯ್ಕ ನಿಮಿಷ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

SRI B. B. SAYANAK (Belgaum).—Mr. Speaker Sir, I rise to oppose the demands tabled by three Ministers.

Firstly I take up Demand No. 4 "Taxes on vehicles"—Vehicles are already heavily taxed by the Government. If a man is the owner of a truck, he must pay Rs. 50 as passing fee; Rs. 30 as registration fee and Rs. 112.50 as TPG for three months and Rs. 1,050 as vehicle tax for three months. Over and above that, he must be prepared to pay the Traffic Inspector of Police or the concerned Sub-Inspector. In Belgaum Sir, there are four or five Sub-Inspectors, and every month, the driver of the truck must pay Rs. 10 as entry fee to each police station. In Belgaum, we have the Vadagaom Police Station, the Market Police Station, the City Police Station, Kagati Police Station and Camp Police Station. There are six such stations. It means that the driver of each truck should pay more than Rs. 60 to the officers; over and above this, he must pay to the Traffic Inspector. Sir, I want to ask one thing Mr. Mahomed Ali. The trucks are only meant for carrying goods. But why did the RTOs allow Congressmen to be carried in trucks at the time of the procession of the Syndicate Congress President in Belgaum on 14-2-70 when 25 trucks were engaged to take the Congress men behind the Congress President's procession. We had objected to it. But the R.T.O and the officers concerned, have not prosecuted the

(SRI B. B. SAYANAK)

truck-owners or drivers. This is the partiality of the RTOs of Belgaum District.

Another thing, Sir is that the excise duty on tyres, petrol and spare parts is a burden on the owners. When the duty on tyres, is increased there is always a shortage of tyres and there will be blackmarketing of tyres. Therefore, Sir, I request the Government that they must reduce these taxes on vehicles.

I do not want to speak on Road Transport, because Mr. Mohamed Ali has said that it will be a different subject.

Regarding Municipal affairs, in Nipani Municipality, there is an administrator for more than five years and Government is not in a position to conduct the election in Nipani Municipality. Why? If election is held, all the seats in Nipani Municipality will be filled by Maharashtrians and that is why the Government of Mysore is not heeding to the suggestion to hold elections in Nipani Municipality. I know that there was a writ petition in the High Court, but that writ petition was withdrawn by the concerned authorities nearly 8 months back. I request the concerned Minister Sri B. M. Patil who is very sincere and honest to chalk out a programme for election to the Nipani Municipality.

In Belgaum there is a Town Planning Body. In that body only Kannadigas, and that too Congressmen, are there and there is not a single Maharashtrian or a local M. L. A. on that body. There is also a scheme for underground drainage. We have been in Mysore State for 13 years now, but even now that underground drainage scheme has not been executed. Therefore I sincerely request the Minister concerned to see that this scheme is taken up, because due to this dirty water there is lot of mosquito nuisance in the City and people are complaining about this nuisance. So I request the Minister to eradicate this mosquito nuisance there.

SRI B. M. PATIL.—Is it not the responsibility of the Municipal Council to implement the underground drainage scheme?

SRI B. B. SAYANAK.—That body has been there only for one year. But before that for more than 6 to 7 years the Administrator was running the administration. Was it not the duty of the Administrator to carry out that scheme?

Regarding social welfare, so many friends of mine have talked about Harijan uplift. They are talking only about Harijans, but there are so many down-trodden people like Bedars and Dombari communities. Why are we talking only about Harijans? Why should we not talk about the need for the uplift of these down-trodden communities? We are often talking the name of Baba Saheb Ambedkar. He devoted his

whole life for the uplift of Harijans. Are we doing that work? Not a single M. L. A. is doing justice to Harijans and the down-trodden people. I would request my friends that we must do our duty as citizens and as true M. L. A.s for the uplift of these down-trodden people. We must go to Harijan colonies and we must see that Harijans get education and they go to schools. Unless and until we educate the Harijans they will not be uplifted. My friends may say that so many General Hostels have been established. That may be true, but I would like to ask, how many Harijans are receiving education. I would particularly ask this question to my Harijan members. I know that in my own Maratha community about 70 to 80 per cent students are not receiving education. Why? We are simply talking about Harijans. It is my sincere request to all that we must see that Harijans should take to education. The Government have formulated so many schemes for the uplift of Harijans, but we are not taking advantage of them. We must see that Harijans take advantage of these schemes. The Government are giving freeships and stipends to Harijan students, but many of them are not taking advantage of these.

Then, Sir, there is one paragraph in the Audit Report about a hostel building constructed for Harijans in Hassan in 1966. It is mentioned there that that building has up till now not been handed over to Harijan students. I would like to read that paragraph here. It relates to the Social Welfare Department:

"A hostel building for Harijan students at Hassan was constructed in January 1966 at a cost of Rs. 1.17 lakhs and handed over to the Social Welfare Department in September 1966. In June 1966, however, the management of an aided hostel at Hassan, a private institution, requested that possession of the building be handed over to them on the ground that part of the land on which the building had been constructed belonged to them. In June 1967 Government instructed the Deputy Commissioner that the building should not be handed over to any other agency until further orders. The building has not been put to the intended use. Under orders of the Deputy Commissioner the building is being utilized for storing imported foodgrains from June 1968."

This is the condition of the Harijan hostel. Lakhs of rupees are invested for uplift of Harijans and the real benefits do not reach these Harijans. I ask, if this building is not a loss to the Harijans and how we can expect to improve the condition of the Harijans.

Then, Sir, certain Harijan people formed a society to get giron (grazing land). There are 180 members in that society. The giron consisted of 20 acres. When they asked for that, what happened? Out of that 15 acres or so were given to the K. L. E. Society and only 5 acres were given to the Harijan Society of Angol in Belgaum, but the funniest thing is that possession of the 15 acres was immediately given to

(SRI B. B. SAYANAK)

the K.L.E. Society and possession of the 5 acres allotted to the Harijan society has not been given to the Harijans up till now. If this is the case how can we say that we are doing justice to Harijans?

† Sri R. DAYANANDA SAGAR (Chamarajpet). — Mr. Speaker, Sir, since you have given only 5 minutes I would like to confine my remarks to the Corporation of Bangalore. Unfortunately the Corporation is the very embodiment of Corruption. You do not find this much of corruption anywhere else in the State administration. If a citizen of Bangalore were to go to the Bangalore Corporation for getting a building licence or any other licence he has no chance of getting the licence unless he offers bribe. This kind of a thing is not good in the Corporation administration which is administered for the last 3½ years by an Administrator. I would like to ask the Minister who is good friend of mine: Is it right for him to carry on the administration of this Corporation through an Administrator for such a long time? We are wedded to people's raj democracy, rule of the people, by the people, for the people and all that. We speak very highly about people's raj from the platform, but when it comes to action, what is it that we find? If the President were to order President's rule in this State, how will they react to it? Will they like it? And yet they are imposing this Administrator's rule on this Corporation for over 3½ years now. Same is the case with Nipani and so many other municipalities. Suppose we use our influence and power to see that President's rule is imposed on this State. How would these people feel about it? Would they like President's rule? No. Similarly the people of Bangalore also do not like Administrator's rule. The Minister concerned has been saying that he will hold elections to the Corporation shortly. He said last time that he would hold the elections in December last. It did not take place then. Then he said it would be held in February. Thereafter he has been saying 'April'. Nobody knows when the election will be held, because no definite announcement has been made. If the Minister is not going to announce a definite date I am going to lead the citizens of Bangalore to capture the Corporation administration. They should not go on postponing the elections. As representative of the people of Bangalore City, it is my bounden duty to press for it and if they do not hold the elections by a definite date, we are going to capture the administrations.

Coming to the Bangalore Water Supply question, I said in my previous speech that there is an attempt to loot the Bangalore City people to the extent of Rs. 5 crores. This should not happen. By accepting the highest tender of a friend of a particular Minister of the Government of Mysore, they are trying to oblige him at the cost of the Bangalore Citizens who pay nearly half the income of the State. This is not fair. I request the Chair to advise them against doing such a thing. Otherwise they will actually get into trouble. They

should not do it. Five crores of rupees is not a small amount. Today the citizen of Bangalore has to pay Rs. 2 and odd per thousand gallons of water and if Rs. 13½ crores are to be paid for laying steel pipes, he will have to pay Rs. 4 per thousand gallons through his nose. This, the citizens, whom I represent, do not like. Do you ever think that they will allow you to go scot-free if you do that? You are doing an injustice to my people. I request them not to do it. I understand that they have appointed another engineer in addition to the existing one on a salary of Rs. 1,500. This is not fair. There is a dispute whether to lay steel pipes or pre-stressed concrete pipes. If there is a dispute between the engineers in this matter, I request them to refer the matter to Nagpur where there is an expert body which can give expert opinion. It is common knowledge that steel pipes get corroded whereas concrete pipes do not get corroded. I understand the authorities are being greased to the extent of lakhs of rupees. This is a very big charge and the Government may have to pay a big price—may be the Ministry itself. If they want to retain the Ministry intact, they have got to be careful.

This is a very beautiful city. God has created this beautiful city and man through his administration has not added anything more to make it more beautiful. We have two beautiful parks, namely, the Cubbon Park and the Lalbaug. Our forefathers built these two beautiful parks when the city had a population of only two lakhs and encroachments are going on, day after day, month after month and year after year. Even the Reserve Bank has constructed its office building in the Cubbon Park. I request the Hon'ble Minister to think over this matter and put up a dozen huge parks in the City. If you happen to go abroad, as I had occasion to go, you will see fine parks there. Go to the city of London for example. You will see the Hyde Park and other beautiful parks where on Sundays the eighteen lakhs of Londoners go and spend happy time there. On the contrary, go to Lalbaug and Cubbon Park, and you can see thousands of people there; it is just like a fair. I request the Hon'ble Minister concerned to do something concrete in this matter. There is no zoo worth the name in the city; nor is there any aquarium or art gallery. If a tourist were to come here to see something beautiful, he will have to see the Kempegowda and other such roads. The Administrator of the Corporation is paying attention to the construction of big roads, and Extensions are made a little nice. What about the other God-foresaken places where no improvement is ever attempted? One hundred and thirty slums are there in this city and no effort is made to clear them. The Government of Madras has a seven-year Master Plan to erase the slums from the face of Madras City. What is the kind of work they are trying to do here? The slums are a horrible place to live in. They have not thought of a ten-year or fifteen-year scheme to eradicate these slums from Bangalore City whose people contribute considerably to the wealth of the City and the nation. The Hon'ble Minister for Municipal Administration is a good man, but he has to be helped by the Finance Minister and the Chief Minister. He should put down his foot firmly and ask for five or ten crores of

(SRI R. DAYANANDA SAGAR)

rupees and try to do something for the poor people of Bangalore City. Sir, I have done.

SRI M. MOHAMED ALI (Minister for Transport and Tourism).—Sir, at the very outset let me thank the hon. Members for the observations they have made about the Motor Vehicles Department and also about the Road Transport Corporation. While making their observations some of them have undoubtedly made very valuable suggestions. At the same time I feel that some of the observations that have been made, are not based on proper and correct information.

The Motor Vehicles Department was carved out of the Police Department first in the year 1958 and in the very first year the income of the department was in the order of Rs. 2,66,00,000 and now the Motor Vehicles Department has become a major revenue-earning department of the Government. Since 1967 there has been a progressive increase in the income of this department by over a crores of rupees each year and during these years there has been practically no increase in the taxes or other fees that are levied on motor vehicles. So far as this department is concerned, its main duty is to assess tax and collect it, whereas the chief agency for the implementation of the Motor Vehicles Act is the Police Department. In this connection I can say that as far as the collection of tax is concerned there is hardly any arrears. Whatever arrears we see on paper—that is about Rs. 2 crores—is only notional and it is not real arrears. This is because in our records even though a vehicle migrates from one State to another State or from one district to another district we assess the tax on such vehicles, although it is paid there actually the total arrears may be less than 30 or 40 lakhs after reconciliation. Therefore, I can say that so far as assessment and recovery of these taxes are concerned, the Motor Vehicles Department has done an exceedingly good job.

4-0 P.M.

But, here I would like to inform the House that during the last year, many far-reaching reforms in the collection of taxes have been effected, which are going to provide lot of convenience to the tax-payers. In some of the R. T. O's Offices, Treasury Sections have been opened and tax is being collected in cash, by way of crossed cheque, Bank Draft and money Orders. Even in the case of others, taxes are accepted by way of money order and also by way of Bank Draft. Now arrangement is being made to facilitate the tax-payer for the payment of tax through the nationalised Banks. After the nationalisation of Banks, I do not think there will be much difficulty for the Reserve Bank to agree to the proposals for payment of taxes through Banks. However, an arrangement has also been made, by which the Secretary of the South India Operators Association has been allowed to collect taxes and deposit them with the

Reserve Bank of India. Authority has also been given to other institutions like the Indian Oil Company, Burmah Shell, etc.

One significant feature of the Road Transport Corporation is that we have entered into a number of inter-State agreements during this year. I can say that so far as State Carriage is concerned, we have successfully negotiated with Madras, Andhra, Madras and Kerala in order to open a number of inter-State routes. In almost all these routes, sister Transport Undertakings have been allowed to operate services on reciprocal basis and the old dispute between Madras and Mysore has been resolved; and we were successful in getting parity from the Government of Madras.

Sri P. VENKATAGIRIAPPA.—Why has not the Government entered into an agreement with the Government of Madras with respect to Cauvery waters? When will we get our share?

Sri MOHAMED ALI.—We will see that Mysore gets its just share at the appropriate time. We will see that we get our legitimate share and justice is done to Mysore not only so far as Cauvery is concerned but also so far as Krishna and Godavari are concerned.

There is a very important feature of the inter-State agreement. There is no need for countersignature if the agreement is covered by an inter-State agreement. This is a new clause which we have introduced in the agreement which we have entered into with the Government of Andhra Pradesh. Obviously this has been introduced with a view to providing more facilities and to avoid delay, red tape and all sorts of time-consuming procedure, which sometimes result in breeding corruption.

Our inter-State agreement or other changes which we have effected in our Rules, have attracted transport operators all over the country. In Madras, Bombay and in Andhra Pradesh and wherever I go, the operators were demanding their respective Governments to effect the amendments that have been adopted by the Government of Mysore. I would like to bring to the notice of the House that the rules have been amended, by which a fitness certificate which was earlier required to be secured once in three months, is required to be secured now only once in a year by the operator. The so-called *mamool* which was mentioned in the House will now arise only once a year and the operator will be avoiding three *mamools* in a year; if at all it exists, as fitness certificate is required only once a year.

Many allegations of a general nature have been made by the hon. Member Sri Channe Gowda. Some other hon. Members, have also joined him. Allegations have also been made that Motor Vehicles Inspectors are very corrupt. But can I take any action on a general statement by a member of the Assembly in the House? Repeatedly I am asking and even inviting complaints not only from the floor of the House but also even outside. But what I get are only anonymous petitions. Sometimes, it so happens that the operator only wants to tell something in my ear and try to get away with that. On such allegations, it is not possible to take any action.

Sri B. B. SAYANAK.—Cannot the hon. Minister pay surprise visits ?

Sri MOHAMED ALI.—As a result of surprise visits, I am unable to get a single complaint. I do not think that will help a lot in any way.

Sri G. CHANDRAKANTH.—The hon. Union Railway Minister Sri G. L. Nanda has set up a good precedent by making surprise check of trains. If the hon. Minister also pays surprise visits like that, it may improve matters.

Sri P. VENKATAGIRIAPPA.—If he cannot improve matters, why should he continue ?

Sri MOHAMED ALI.—I am not prepared to yield.

I am now talking about the general remark made about corruption prevailing in R.T.Os' office. I am not stating anything about the contract carriages that are plying on the roads. That is a different subject and I will come to it. When a general remark is made, no action can be taken unless those people who make allegation come forward with full particulars. In the history of this department for the first time 3 R.T.Os and 14 officials are under suspension and a few of them have already been dismissed and action against others are pending. What I mean to say is, unless there is specific allegation no person will be able to do anything. In the absence of any specific allegation it is very difficult and my submission is, allegation of a general nature will never help. On the other hand it will only create frustration among officers who are very good and honest. There are really a few good officers. From my experience I find it is very difficult to take action on anonymous and pseudonymous applications, although an enquiry has been made. When a Motor Vehicle Inspector is suspended or transferred he manages to send some anonymous or pseudonymous application blackmailing the official who has taken action.

One very important point which has been made during the discussion is about the contract carriage. During the session replying to the interpellations I have explained the position. My submission is when the routes were nationalised first, everybody was under the impression and a notion that no permit can be granted on the roads that were nationalised. The impression was neither state carriage nor contract carriage permit could be issued on those roads. But a year back the Supreme Court of India decided in Sudarshan Transport Company Vs. State Transport Authority that the nature of contract carriage is quite distinct to that of state carriage and therefore they can co-exist and R.T.O. can grant a contract carriage permit on the routes that are nationalised for the State carriage. In the ultimate analysis the Supreme Court is of the view that contract carriage is not meant for frequent passengers, but it is meant for passengers of a distinct nature, with the result that R.T.A. has granted 192 contract carriage permits. Out of these, 30 are three wheeler tempos, 40 or 50 are four wheelers and the remaining are buses.

Sri P. VENKATAGIRIYAPPA.—There are so many buses without licence or permits.

Sri M. NAGAPPA.—May I request one information? When there is the judgement of the Supreme Court, has the Government thought about bringing an amendment to the law or change some of the policies?

Sri MOHAMED ALI.—I will refer to it. Now what has happened is, till last year the only problem with which the Government was seized was indiscriminate issue of contract carriage permits. Recently during the last six months, as pointed out by a fairly large section of the House, as a result of the judgement of the Supreme Court a number of persons are plying contract carriage buses. The hon. member Sri C.M.S. Sastry showed me once a ticket which was sold to him by a contract carriage permit holder. They are regularly operating their service. Not only that they notify in the papers that such and such service will be operating on contract. This is the situation which has been examined and as a result of this the Department has started intensive checking and now these operators are involved in more than 1,500 cases in which the conditions of the permits have been violated and in 346 cases they were let off after compounding by levying a penalty of Rs. 40 or 50 or 100.

Sri M. N. RAMANNA.—The penalty must be more.

Sri MOHAMED ALI.—I have been asked repeatedly whether the Government has not got more power. Whatever power we can derive must come from law. Under law the quasi judicial authorities grant permit and the M.S.R.T.C. is considered just like any ordinary operator and it has to raise objection and go in appeal. The Government has nothing to do with the grant of permits.

Sri M. NAGAPPA.—Who has to book complaint for violation of the conditions of the permit? Is it not the Government?

Sri MOHAMED ALI.—It is not any officer of the Government. It is the R.T.A. which is a quasi judicial body which has to take a decision. According to the latest figure in 30 cases permits have been cancelled and in 20 cases they have been suspended. In all the other cases the decision is pending with the R.T.A. The Government is not in a position to direct the R.T.A. to take a decision in any particular way because it will amount to contempt of court. Now the situation has arisen when the Government has to think of an amendment in the matter of issue of contract carriage permits. That has been examined and it was found that a single authority for grant of contract carriage permits is necessary because a single authority will be in a position to correctly assess the needs and requirements of contract carriages throughout the State and it will be able to go through the records of all applicants and will be able to follow a co-ordinated policy for transport in the State. This will be incidentally bring all operators for disciplinary action under single authority. Today what is happening is that there are operators whose cases for disciplinary action are with

(SRI MAHAMED ALI)

R.T.O., Bijapur, R.T.O., Dharwar, Kolar, Bangalore, etc., and nobody knows what is going on in other regions. The present arrangement is advantageous to the operators. Therefore one of the proposals is to have a single authority and a Bill is ready making it mandatory to cancel the permit of contract carriages for three violations of the conditions of permit. These amendment require the concurrences of Government of India. What we are Suggesting is to penalise for violating permit conditions rules have been amended by which the Government have made it compulsory for the Road Transport Authority not to renew the permit. An amendment Bill is ready so that it may be made mandatory to cancel the permit, if the contract carriage permit conditions are violated for three times. Contract carriage permits are granted for the whole State as against the stage carriage which is granted for a limit d route. Therefore, the chance of misusing the permit under contract carriage will at least be minimised after this legislation.

Sri M. NAGAPPA.—By increasing the routes, does the Government think that the nuisance of contract carriages will be minimised? It will be a burden on the public if you go on increasing the routes and giving permits to contract carriages.

Sri MOHAMED ALI.—There are being run during nights. The R.T.A. is issuing the premits to run in the whole state and 1,500 cases have been detected for violation of contract conditions and they are pending decision with various R.T.As. I am also much more agitated than any other member in this House. The whole difficulty is as to how to protect the genuine contract carriage operators. I do admit the menace of these contract carriages who are violating the conditions. This subject is included in the concurrent list. Unless we get the approval of the President of India, we cannot introduce the Bill. We have no control over R.T.As.

Sri P. VENKATAGIRIYAPPA.—It is a peculiar thing to note that the Government is not able to control the officers.

Sri MOHAMED ALI.—The question of indiscriminate granting of permits is also there. They are quazi judicial bodies. The Sapreme Court has come to our resceue in this regard. The Supreme Court held that no permit could be granted unless the need as required under Section 43 of the Motor Vehicles Act is established. This decision has come to our rescue to some extent. These contract carriage Permit Holders have become reckless. They have made it a ticklish problem to us. I want to make it mandatory under law that if they violate the conditions 3 times; they will be put out of the road. Their permits will be cancelled. The penalty that is being imposed by the R.T.A. is very nominal. As hon. Members are pointing out, this penalty is not sufficient to punish them.

Sri M. NAGAPPA.—I want to know from the Hon. Minister, whether the Government could fix that only so many permits could be issued

by the R.T.A. : The Government should also see that the R.T.A. should not issue more than the number of permits that has been fixed.

Sri MOHAMED ALI.—The proposal is there vesting powers for granting permits with State Transport Authority. It will be a single Authority for the whole State for granting of permits and also for taking disciplinary action for violation of conditions. I have mentioned that there are a number of genuine Operators. The Transport Association, Bangalore, has writton to me yesterday saying that they are prepared to point out and give names of persons who are not genuine operators and who are misusing the conditions. Therefore, the point is to save honest tourist operators. and punish dishonest operators. It is a ticklish problem. We cannot go ahead in a hurry. I am making earnest attempts to deal with this problem. This is a very serious matter where I have to take action, and at the same I have to save the genuine operators and see that they are protected

Sir, regarding Road Transport Corporation, I will furnish some facts and figures. You will come to know how it has progressed.

The capital investment of the Corporation which was Rs. 20.20 crores on 31st March 1938. has been increased to 24.54 crores, as on 31st March 69. Out of this 24.54 crores, the Government investment is only Rs. 11 crores 31 lakhs and the increase is mainly due to the internal resources of the Road Transport Corporation. It means the profit that has been earned by the Corporation has been ploughed back and it is added to the Capital.

During 1966-67 the fleet has increased from 2264 to 2920. There is an increase in the strength of fleet by 28.9 per cent. The number of routes we were operating in 1966-67 were 2013 and today we are operating 2770 routes and it works out to 37.6 per cent increase. The passengers carried during 1966-67 was about 6 lakhs and 47 thousand and it has increased to 8 lakhs fi ty thousand per day. The fleet utilisation as against 74% has increased to 76%. The traffic earnings per kilo metre as increased from 121 to 133 paise. Break-downs have been reduced from 1.24 to 0.90. The accidents have been reduced from 0.44 to 0.43. There has been an increase of gross revenue from Rs 14.55 to 21.55 crores. The comparative statement of earning with other States Transport Undertaking per kilo metre is as follows :

Mysore	11 paise per K.M.
Maharashtra	5 paise do
Andhra Pradesh	5 paise do
Gujarat	5 paise do

Our earning is double when compared to any other undertaking of other States. Our cost of operation is also lower. In Mysore the cost of operation is 115 paise per K.M. ; In Maharashtra the cost of operation is 135 paise per K.M. ; in Gujarat the cost of operation is 130 paise per K.M. ; in Andhra Pradesh the cost of operation is 118 paise per K.M.

(SRI MOHAMED ALI)

The total revenue receipts increased from Rs. 17.15 crores in 1967-68 to Rs. 19.3 crores during 1968-69 and in the current year the revenue receipt is expected to be Rs. 21.55 crores. The total increase in the cost of operation for the year 1966-69 will be in the order of Rs. 4 crores as compared to the year 1966-67. Simultaneously the earnings of the Corporation is steadily increasing year by year. In fact, the earnings of Road Transport Corporation in the year 1967-68 shot up from Rs. 40 lakhs to Rs. 1,60,00,000 and the same steadiness is being maintained. I would like to inform the House that the capital of Rs. 24,55,00,000 which I mentioned earlier, consists of the cost of Subash Nagar land which has been considered by the Government of Mysore as a capital contribution. It is a dead capital on which there is not only no return, but the Corporation is paying about Rs. 11 lakhs interest to the Government each year, and this has reduced the margin of profit this year. So far as the profit is concerned, there cannot be any doubt. I do not know how my friend Sri Nanje Gowda got the figures as stated by him.

5-00 P.M.

Hon. Member Sri N. A. Channe Gowda made a suggestion about correct indenting of auto-spares and immediate supply of spare parts to the depot. Certainly, it is a very welcome suggestion and it is a matter which should engage the immediate attention of the Road Transport Corporation, and I may inform the hon. member that the Corporation is also at it. So far as the Depot Manager, Mercara, is concerned, he is under suspension and the case has been referred to the Police for investigation. I do not know why it figured in the discussion when action has already been taken.

The findings of the Public Accounts Committee regarding some shortage of materials in the stores and other matters has been referred to the Vigilance Commission for enquiry and the report of enquiry is awaited. The hon. member just commented about the continuance of the General Manager (Administration) and other officials. There are officers of transparent integrity and in a commercial concern it is not very much desirable to transfer officers very frequently. One or two cases of frequent transfers may be there. If any specific instance is brought to my notice, I may be able to say why they are transferred and I may be able to give the antecedents of those officers. The problem faced by the Road Transport Corporation is a peculiar one that is augmentation of services and replacement.

SRI N. A. CHANNE GOWDA.—What about avoidable purchase of spare parts which I stated ?

SRI MOHAMED ALI.—I will take action about it. The matter was brought to my notice just now ; it will be passed on to the Department,

and they will suggest suitable action. The remarks made by the Public Accounts Committee will not go unnoticed by me ; I will certainly take necessary action. The replacement problem is a very difficult problem which the Road Transport Corporation is facing. The difference between the depreciated value and the replacement value is 85 per cent, and now that we have gone to open market for loan, there is a good scope for us for replacement. I do not question the hon. members when they make suggestions for better maintenance, etc. But I should say on this occasion that there has been a good improvement. I have got all details about production, maintenance, body building, etc., but the time at my disposal is short.

So far as compensation to share-holders is concerned, the matter has been referred to the Cabinet and I hope the Cabinet may take a sympathetic view. Therefore, I do not think there is any need for me to discuss the merits now.

In Bangalore City there has been a tremendous increase in the traffic. We want to put a number of double-deckers and augment the B. T. S. services, for which there is a great need. I have told the hon. members when they met me sometime back.

After the enforcement of the Motor Vehicles Act, compensation is being paid as per the Act. My friend Sri T. R. Shamanna should know that while running B. T. S. services in Bangalore City, we incurred a loss of Rs. 25 lakhs. So, Bangalore City has both advantages and disadvantages. There is always one way traffic. The buses going to Vidhana Soudha, Colleges and factories will have to go empty on their return trip. In City services, the fuel used is six gallons more when compared to mofussil service. I may inform the House that no City Service in the world is making any profit. The increased cost of operation in B. T. S. of 19 paise during last three years has been absorbed on account of economic and efficient operation, which I should say is commendable.

Sir, the observations made by the hon. members will certainly be kept in view to provide better transport facilities to the public, and I conclude.

Sri B. B. SAYANAK.—Sir, if I remember correct, the Hon'ble Minister took objection to the observations by members with regard to Road Transport Corporation during the course of the debate. May I know why he has replied to the Comments on Road Transport Corporation ?

Sri MOHAMED ALI.—What I said at that time was that there would be another occasion for detailed discussion on the working of the Road Transport Corporation, and if members were to restrict themselves to general observations it would make matters easy for discussion. I had no mind to shut out discussion.

† ಶ್ರೀ ಎ. ಎಲ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಎರಡು ದಿವಸದಿಂದ ನುಮಾರು 20-25 ಮಂದಿ ಸ್ನೇಹಿತರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಬಹಳ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆತುರತೆಯಿಂದ, ಕುತೂಹಲದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗಿದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಹರಿಜನರ ಗಿರಿಜನರ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದಂತಹ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಅಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಸರ್ಕಾರದ ಶ್ಲಾಘನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರವು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದೆಂದು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂತರ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೂಡವಾಗಿ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲೊಡನೆ ತಪ್ಪು ತಡೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಒಂದು. ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ತಡೆಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಇಂತರ ಸದಸ್ಯರು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಅರಕೇರಿಯವರು ಕೂಡ ಹಾಗೆ ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದೇ ನೆಂದರೆ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಮಂತ್ರಿಯವರು, ತೆಪ್ಪುಟ ಮಂತ್ರಿಯವರು ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಕಾರಣ ಹರಿಜನ, ಗಿರಿಜನ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರು ಅದ್ಯಗೋಡೆಯಂತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ನಾನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇವರು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕೋ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗಲಾದರೂ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಒಂದು ಕಮಿಷನನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಕಮಿಷನ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಕಮಿಷನ ಮುಖ್ಯ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿದರೆ, ತಾವು ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಆ ಕಮಿಷನನ್ನು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ಮಾಡಲಿ. ಆ ಕಮಿಷನವು ನನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಆಪಾದನೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೂಪು ಪಾತು ಆದರೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ತಡೆಗಳು ಇವೆಯೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ಬಂಡಿತ ವಾಗಿಯೂ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹಂಪಿ ಶಿವಣ್ಣ.—ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಎಲ್. ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಏನು ಚಾರ್ಜಸ್ ಮಾಡಿದರು, ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದೋಷ ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ಬಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು. ಅರಕೇರಿಯವರು ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ 22 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ತರದ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರಿಗೆ ಉಪ ಯೋಗ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಎನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಅವರು ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ, ಅವರ ಜೀವನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡಿ ಇದೆ. ದೇವರು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಾಗ ವಿಶಾಲವಾದ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರವರ ಮುಂದೆ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಆ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ನೋಡಿದರೆ, 22 ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಎನಂತಿ ಮಾಡುವುದು ಇಷ್ಟು. ಅವರ ಕಷ್ಟ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ, ನಿಮ್ಮ ಜೀವನಲ್ಲರತಕ್ಕ ನಿಜವಾದ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ನೋಡಿ ಎನು. 22 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದ ನಂತರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರು ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರನ್ನು, ಗಿರಿಜನರನ್ನು ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮಾಜದವರನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಒಂದು ಆಡಳಿತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡ, ಪಕ್ಷ, ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ

ಕರ್ಯಾಣವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಅರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು; ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ರೋಗದಿಂದ, ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ತಮಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲರಾ, ಫ್ಲೇಗ್—ಹೀಗೆ ನಾನಾ ತರಹ ರೋಗಗಳು ಎಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ, ಯಾವ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಕುಟುಂಬವೂ ಕೂಡ ಅರೋಗ್ಯ ಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆ ಪಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಬರ್ಚುವಾಡಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರಶೆಟ್ಟಿ.—ಹೆಲ್ತ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದನ್ನು ಇವರು ಹೇಳ ಬಾರದು. ಅದನ್ನು ಅರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ ಎಷ್ಟು ಇವರು ಹೇಳಬಹುದು.

Sri B. B. SAYANAK.—The Health department Demands are not yet moved in this House.

Mr. SPEAKER.—The Hon. Minister may reply to the points raised in respect of this demands.

ಶ್ರೀ ಎ. ಎಲ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಲ್ತ್ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಣವನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಂತ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲೀ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ಹೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್, ಸೆಕೆಂಡರಿ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್ ಮತ್ತು ಹೈಸ್ಕೂಲ್ಸ್ ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೇವಲ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವರ್ಗಕ್ಕೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಹುಜನ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನ ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿಳಿದವರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇದೆ. ಪ್ರಾಂತ ಸರ್ಕಾರ ಇರಿಗೇಷನ್‌ಗೆ ನಾನಾ ತರಹದಲ್ಲಿ ಬರ್ಚುಮಾಡುವಾಗ ಭೂಮಿಯ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿರತಂಥ ಜೇರು ಕೊಲ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಕೋಟಿಗಿಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್ ಜನರಿಗೆ ಇವತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅವರಿಗಾಗಿ ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹುಜನ, ಗಿರಿಜನ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಈಗ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಇತರರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈಗಲೇ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ರಾಜಕೀಯ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಹಣ ಬರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು. ಹುಜನ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಆ ವರ್ಗದ ಪ್ರಗತಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಡಮೆಯಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಇವರು ಬರ್ಚುಮಾಡಿರುವುದು ಜನಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಎಲ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಹುಜನ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನ ಕರ್ಯಾಣವಾಗುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಆಗಿವೆ. ಕೆಲವರು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅವರ ಸಲುವಾಗಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧರೂ ಪ್ರಯೋಜನವ ಗಳಿಸುವೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಸರ್ಕಾರ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ 4,41,685 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಸ್ಕೂಲು, ಮನೆಗಳ ಗೋಸ್ಕರ ಬರ್ಚುಮಾಡಿದೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಜನ, ಗಿರಿಜನ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ 1,31,600 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು 400 ಜನ ನೌಕರರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಹಣ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದು

(ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಲ್. ಪಾಟೀಲ್)

ಛೇದನ ಮನಗಂಡು ಹೌಸಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮುಖಾಂತರ ಅವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೆ 3½ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಮನೆಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ, ಇನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಮನೆಗಳು ಅಗುತ್ತಾ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದುಡ್ಡನ್ನು ಪಡೆದು ಇದೇ ತರಹದಲ್ಲಿ ಆ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಯೋಚನೆಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅನ್ಯತ್ಯಾತೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗ ಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಬಹಳವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಯವರು ಮತ್ತು ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡಿನವರು ಎಂಕ್ವೆಡ್ ಕಾರೋನಿಯೆಂದು ಮಾಡಿರುವ ಕಡೆ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಸ್ಕೆಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಅನ್ಯತ್ಯಾತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಒಹಳ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅವರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಲ್ಪಡುವುದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಕರಾರು ಬಂದಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಅದನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮುಖಾಂತರ ಸಪ್ಲೈ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರಂತೆ ಅವರ ಅರ್ಥಿಕಮುಟ್ಟುವನ್ನೂ ನಹ ಬೆಳೆಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ನಾನಾ ತರಹಗಳಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಿಗುವಂಥ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಇರಿಗೇಷನ್ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪಂಪುಸೆಟ್ಟು ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ತೆಗೆದಿರುವ ಹಾಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ಅವರಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ? ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಡಿ. ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸೊಸೈಟಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದಂತೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಿಂದೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಏನು ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪಂಪು ಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಈಗ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಡಿ ಸ್ಕೀಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಮರಾಯ ಜನರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಬರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸ್ಕೀಂ ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಸೌತ್ ಕೆನರಾ, ಮತ್ತು ಕೂರ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಈ ತರಹ ಎಲ್ಲಾ ಸೊಸೈಟಿಗಳವರು ಹರಿಜನರಿಗೆ, ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರಿಗಾಗಿ 30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಾಂಗವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣವಿಲ್ಲ ಜಮೀನು ಕೊಟ್ಟು ಪಂಪುಸೆಟ್ಟು ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟ ದಿಂದಲೂ ಡೈರಿ, ಪಾಲ್ಕಿ ಫಾರಂಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

5-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ.—ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಂಕ್ವೆಡ್ ಕಾರೋನಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಎಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಲ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಆನೇಕಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಕೀಂ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 17 ಲಕ್ಷ 50 ಸಾವಿರ 600 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಬರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವರ್ಷ ಗವರ್ಮೆಂಟ್ ಹಾಸ್ಟಲುಗಳು 368 ಇವೆ. 16,881 ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 50 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಗವರ್ಮೆಂಟ್ ಹಾಸ್ಟಲುಗಳಿಗೆ ಬರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ 228 ಏಕಡ್ ಹಾಸ್ಟಲುಗಳು ಇವೆ. 17 ಲಕ್ಷ 28 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಏಕಡ್ ಹಾಸ್ಟಲುಗಳಿಗೆ

ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರ್ಚುಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು 6892 ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪಾಠ ವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಸ್ಟ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಗೆ 41 ಲಕ್ಷ 18 ಸಾವಿರದ 279 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರೀ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಗೆ 14 ಲಕ್ಷದ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ಇದರಲ್ಲಿ ಮಿಷನರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಸೇರಿವೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರ ಅಂಕ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಳು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜ್ಯಾಲನಯ್ಯ.—1966ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷ 17 ಸಾವಿರ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿ ಹೊಳೆನರಸೀಪುರದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಟಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಡೀಟ್ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವನ್ನು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರವರು ಸ್ಕೋರ್ ಆಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಯೋಗ್ಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರೀ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಗೆ 14 ಲಕ್ಷ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. 1800 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 2 ಲಕ್ಷ 26 ಸಾವಿರ 830 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೈಫಂಡಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 2572 ಜನಕ್ಕೆ 5 ಲಕ್ಷ 88 ಸಾವಿರ 550 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಇರಾಖೆಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. 71-72 ಸಾವಿರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರಹದಿಂದ ಒಂದು ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜ್ಯಾಲನಯ್ಯ.—ಸ್ಯಾಲರ್‌ಷಿಪ್‌ಗೆ ಎಷ್ಟು ಬರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಮೈಸೂರು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಹಾಸ್ಟಲಿನ ಗುರುರಾರ್ ಹೆಬ್ಬಾರ ಎಂಬ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಟ್ರಸ್ಟಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸ್ಯಾಲರ್‌ಷಿಪ್ ಕೊಡದೆ ಕೋರ್ಸ್ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಚಿಲಗ್ರಾಂ ಕೂಡ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟ್ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸ್ಕೀಂಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾನ್ಸ್ ಹುಡುಗರ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು, ಇನ್ನಿತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪಾಕೆಟ್ ಮನಿ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸ್ಟೆನೋಗ್ರಾಫರ್ ಆಗಿ ತರಬೇತು ಕೊಟ್ಟು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಬಾನೇಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಬಿ. ಕರ್ಮನಕರ್.—ಪಾಕೆಟ್ ಮನಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಕೆಟ್ ಮನಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ತರಹ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸ್ಕೀಂಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಹಣ ರ್ಯಾಪ್ಸ್ ಆಗಲಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜ್ಯಾಲನಯ್ಯ.—ಸ್ಯಾಲರ್‌ಷಿಪ್ ಇನ್‌ಟೆಂಷನ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷದ ಕೊನೆ ಆಗಲಕ್ಕೆ ಕೇವಲ 25 ದಿನಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾಲರ್‌ಷಿಪ್ ಬಾರದೆ ಇದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಇದರಲ್ಲಿ ಏನು ತೊಂದರೆ ಇದೆಯೆಂದರೆ ಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್‌ರಿಂದ ಫಾರ್ಮ್ಸ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲವಹಿಸಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಿಂದ ಬೇಗನೆ ಸ್ಯಾಲರ್‌ಷಿಪ್ ಕೊಡಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳು ಬಂದರೂ ಹಣವನ್ನು ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿಜನರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದೇ ಉದಾಹರಣೆ ಸಾಕು.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ವೀಕರ್ ಸೆಕ್ಷನ್‌ನವರಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ಹುಡುಗರು, ಕಿವುಡರು, ಈ ಶರಹ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಖಾತೆಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸರಕಾರ ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ನನಗೆ ಒಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಇಚ್ಛೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ್ದಾಗಿದೆ, ಅವರ ಇಚ್ಛೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದರೆ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೇನೆ. ಸರಕಾರ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬರ್ಚುಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ವರ್ಷ ಎಷ್ಟು ಬರ್ಚುಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಇದರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹೋದ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚುಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ ಇದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರೂ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚುಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಹರಿಜನ, ಗಿರಿಜನ, ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ಇಚ್ಛೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಸರಕಾರ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಒಳ್ಳೆ ಹೆಚ್ಚು ಈ ವರ್ಷ ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚುಮಾಡಿ ಅವರ ಇಚ್ಛೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮುಂದಿಸಿದ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಾಸ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಶಪಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್ (ನಗರಾಡಳಿತ ಶಾಖೆಯ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸನ್‌ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬೇಡಿಕೆ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಸನ್‌ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಲವು ರೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ 3-4 ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರು, ಅವು ಯಾವುವು ಎಂದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ, ಅವುಗಳ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರಬೇಕು, ಈಗ ಎಷ್ಟು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ; ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾದ ರೀತಿನೀತಿಗಳು ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರವೇಶವಾಡಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು; ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಗಳೇ ಆಗಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಲವು ಕಾನೂನು ಸಹ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಜನತೆಯ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಜನತೆಯ ಆಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು ಕಾನೂನಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಕೇವಲ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವಂತಹ 172 ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ 124 ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಎರಡು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳಿಗೂ ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. 69-70 ರಲ್ಲಿ 9 ಅರ್ಬನ್ ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಸ್ಕೀಂಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿರುವುದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವು ಈಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಇವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 631.4 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಎಂ. ಐ. ಸಿ. ಇಂದ ಕೊಡುವಂತಹ ಒಂದು ಯೋಜನೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಇದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 20 ಸಾವಿರ ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ, ಅಂತಹ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 10 ಭಾಗ ಹಣವನ್ನು ಆ ಪಟ್ಟಣಗಳವರು ಕೂಡಲಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು, 90 ಭಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಧೋರಣಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, 67.55 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ 16 ಯೋಜನೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಮುಚ್ಚಿರುವುದು. ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಬಹಳ ಮಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಬೇಕು, ಜನರಿಗೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು ಸಿಕ್ಕಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. 90 ಭಾಗ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—Already on two occasions these figures have been given, one on his speech on the Governor's Address and another in his reply to the General Discussion on the Budget. What probably we are interested in, is his answer to the criticisms levelled by Members in the course of this debate. He has hardly fifteen minutes at his disposal. I am only throwing a suggestion. If, however, he wants to evade it, that is a different matter.

SRI B. M. PATIL.—I do not want to evade. ನಾನು ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪರವರಿಗೆ ಹೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಒಂದು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಅಟೀವ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್ ಏನಿದೆ, ಫೋರಣ್ ಏನಿದೆ, ಯಾವಯಾವುದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನು ಜೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಂಗಿ ಸಿಸ್ಟಂ ಏನಿದೆ ಇದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು, ಗಾಂಧಿ ಸೆಂಟರ್ನು ಇಯರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 50 ಭಾಗ ಧನ ಸಹಾಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಫೋರಣ್ ಯನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ರೀತಿ ಧನ ಸಹಾಯ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇವೆಲ್ಲವೇ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಆಗಲ, ಟ್ರಸ್ಟ್, ಬೋರ್ಡ್ ಆಗಲ, ನಗರ ಸಭೆಯಾಗಲ, ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಿಂಸುಳಿದ ವರ್ಗದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಾರವರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದುವರೆಗೂ 5 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಅಂತ ಇದ್ದುದನ್ನು 10 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ರೈತಾಪವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ಫರ್ಷರ್ಸ್‌ಸರ್ ಮೇಲಿನ ಆಕ್ಟಾಯು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಬಲವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಿರ್ಮೂಲವಾಗಬೇಕು ಅಂತ ಅನ್ನುವುದು. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಜೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸರಿ ಎಂಬ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಒಂದು ಕಾರ್ಯ ಇದುವರೆಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ಈಗ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ಗರೇ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಬನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರದ ವಿಚಾರ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ದಿಟ್ಟವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಅನೇಕರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ ಸೇರಿರುವ 32 ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಕಿಸಂಪ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈ 32 ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ 1965-66 ರಲ್ಲಿ ನುಮಾರು 1 ಲಕ್ಷ 98 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ, 66-67 ರಲ್ಲಿ 4 ಲಕ್ಷ, 67-68 ರಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷ, 6 -69 ರಲ್ಲಿ 3 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು 69-70 ರಲ್ಲಿ 10 ಲಕ್ಷ 45 ಸಾವಿರ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ 10 ಲಕ್ಷ ಗ್ರಾಂಟು ರೀಲೀಸ್ ಆಗಿದೆ, ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ 10 ಲಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟರೆ ಎರಡು ಕೂಡಿ 20 ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚಾಗುವುದು. ಎಸ್ಪಿಎಲ್ ಬಂದಿದೆ, ಇಷ್ವರೇಲಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವರು.

ಇನ್ನು ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಬಂದನಂತರ ತೆಗೆ ವಸೂಲ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು, ಅದರ ಅಂಕಿ ಅಂತ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. 64-65 ರಲ್ಲಿ 73 ಲಕ್ಷ, 65-66 ರಲ್ಲಿ 73 ಲಕ್ಷ, 66-67 ರಲ್ಲಿ 114 ಲಕ್ಷ, 67-68 ರಲ್ಲಿ 144 ಲಕ್ಷ, 68-69 ರಲ್ಲಿ 160 ಲಕ್ಷ, ವಸೂಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 69-70 ರಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದೇತೆಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಟಾಯ್ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಪುನಃ ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದ ವಸೂಲಾಗುವುದು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರ್ಸೆಂಟೇಜ್ ಇದೆ, ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. 64-65 ರಲ್ಲಿ 69 ಪರ್ಸೆಂಟ್, 65-66 ರಲ್ಲಿ 61 ಪರ್ಸೆಂಟ್, 66-67 ರಲ್ಲಿ 68 ಪರ್ಸೆಂಟ್ 67-68 ರಲ್ಲಿ 65 ಪರ್ಸೆಂಟ್ 68-69 ರಲ್ಲಿ 64 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಈ ರೀತಿ ವಸೂಲಾಗಿದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 68 ಪರ್ಸೆಂಟ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಸೂಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

(SRI B. M. PATIL)

ಇನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಕೇಂದ್ರದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡಿದ್ದರೂ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾರು ತಮ್ಮ ಭಾಗದ ಹಣ ಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥ ಕಡೆ ಯೋಜನೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆ ಅನುಕೂಲ ಬೇಕಾದವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕು.

ಸರಕಾರ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳನ್ನು ಸೂಪರ್‌ಸೀಡ್ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಯಾವ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ ತನ್ನ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಏಕಲವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಪರ್‌ಸೀಡ್ ಮಾಡಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನನ್ನೂ ಸೂಪರ್‌ಸೀಡ್ ಮಾಡಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಸೂಪರ್‌ಸೀಡ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಮಾಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಹೋಗುವರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೂಪರ್‌ಸೀಡ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದರು, ಆದರೆ ಹೈಕೋರ್ಟು ಸರಕಾರ ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಮಾಡಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದೆ.

Sri R. DAYANAND SAGAR.—I want definite assurance from the Government as to when they are going to hold the Corporation elections! ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಅದು ಜಾಗ್ರತೆ ಆಗಬೇಕು,

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನ ಆಡಳಿತ ಕಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಆದರೆ ಆಡಳಿತ ಬಂದಮೇಲೆ ಅದು ಇನ್ನೂ ಹೊಲಸಾದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಡಿಸಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಅವರು ಹಿರಿಯರು, ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ, ಧೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಅವರೂ ಕೂಡ ಹಿಂದೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವಾಗ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಆಸೆ ಈಡೇರಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಏಕಲವಾಗುವುದೋ, ಯಾವಾಗ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮೀರಿ ವರ್ತಿಸಲಾಗುವುದೋ ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸರಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಹಾಗಾದಾಗ ಸೂಪರ್‌ಸೀಡ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಆಡಳಿತವಿದೆ. ಆಡಳಿತ ಪವಗಟ್ಟಾಗ, ಅಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗ ಕಾನೂನು ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಪುರಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಅಂಥ ಕಡೆ ಕೆಲವರು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಸ್ವೇಚ್ಛೆತಂದಿರುವ ಕಡೆ ಚುನಾವಣೆ ಆಗಿಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು.

Sri K. H. PATIL.—I am on a point of order. Please sit down.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ಆಗ್ನಿಹೋತ್ರ.—ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರು please sit down ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ?

Mr. SPEAKER.—It is not proper for the hon. Member Sri Patil to direct the Minister to sit down.

Sri K. H. PATIL.—I want to withdraw the words "Sit down." But my point of order cannot be curtailed. ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಾಗ ಎಲ್ಲಿಯಾವ ನಗರ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಮೀರಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಆಡಳಿತ ವಹಿಸಿ ಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಗದಗ ನಗರಸಭೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಗಿಲ್ಲ, ಅಡ್ವಿನ್‌ಸ್ಟೀಟರ ಪಡದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸಭೆಗಳನ್ನೇಲೂ ಆವಾದನೆ ಹೊರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ವಿಷಯ ಹೇಳಬಾರದು, ಹಾಗೆ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ರಿಕಾರ್ಡಿನಿಂದ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಹಾಗೆ ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು.

Mr. SPEAKER.—There is no point of order.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಚರ್ಚೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟುಕೊಡಲೆ ನದನ್ನರಿಗೆ ಇರುವ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡಬೇಕು. ಜವಾಬು ಕೊಡುವಾಗ ಯಾವುದೋ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಲದು. It would not be in order I would suggest a way out. ನಾಳೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ, ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಮಂಡಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲಿ, ಒಳಗೆ ಹಾಕಲಿ, ನಾವು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—We did not like to embarrass the Hon. Minister and, therefore, we are allowing this thing to go on like this.

Mr. SPEAKER.—As regards the point raised by hon. Member Sri Nanje Gowda, I cannot direct the Hon. Minister to answer in a particular way. It is for the Minister to choose his own way of reply.

6-00 P.M.

The question is :

“ That the respective sums not exceeding the amounts mentioned in the Demand Nos. 4, 27 and 39 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending with 31st March 1971. ”

Those in favour will say *Aye*.

Those against will say *No*.

I think the Ayes have it

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I demand division.

The House divided

Mr. SPEAKER.—The result of the division is Ayes-70 Nos-36. I think the Ayes have it.

The motion was adopted.

As Ordered by the Chair the motion for demands for grant, adopted by the House are reproduced below

DEMAND NO. 4—MOTOR VEHICLES ACTS—ADMINISTRATION.

11. *Taxes on Vehicles.*

“ That a sum not exceeding Rs. 28,54,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1971, in respect of ‘ Taxes on Vehicles ’. ”

(MR. SPEAKER)

DEMAND No. 27.—MISCELLANEOUS SOCIAL AND DEVELOPMENTAL ORGANISATIONS.

39. *Miscellaneous Social and Developmental Organisations.*

“That a sum not exceeding Rs. 7,24,93,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1971, in respect of ‘Miscellaneous, Social and Developmental Organisations’.”

DEMAND No. 39.—MISCELLANEOUS.

71. *Miscellaneous.*

“That a sum not exceeding Rs. 11,21,40,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1971, in respect of ‘Miscellaneous’.”

Statement by the Chief Minister *re*: Mysore Maharashtra Border Disputes

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, the Leader of the House is here. He has just returned from Delhi. I expect he would make a statement. I would like to know whether he is willing to make a statement now.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾರ ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಿದರು, ಗಡಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಅಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನೂ ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಕಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬಾಯಿ ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾವು ಕುಳಿತು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

MR. SPEAKER.—I have no objection if the entire House agrees to sit for some more time and also if the Chief Minister is willing to make a statement.

HON. MEMBERS.—Yes.

Sri P. VENKATAGIRIAPPA.—Sir, what happened to the 6.0' 'clock rule?

MR. SPEAKER.—If the House is not ready, I have no objection. I have your note requesting me to permit. Now you are raising objection.